

Overzicht en achtergrond beschrijvingen wicked problems

Bijlage bij document Prioritering wicked problems,
agendapunt 05 MOOI 24 maart 2022

Thema 1, inclusief sporten en bewegen: heel NL in beweging!

	WP in het kort	WP – titel	Pag.
1	Beweegdeelname specifieke doelgroepen	Sport en bewegen is niet inclusief voor iedereen in Nederland: specifieke doelgroepen bewegen en sporten te weinig door mn gebrek aan betrokkenheid bij de doelgroep en de cultuur van sportaanbieders	3
2	Nederland beweegt te weinig: integrale samenwerking	Er is geen integraal beweeg- en sport aanbod door gebrek aan samenwerking en afstemming tussen domeinen (sport, zorg, welzijn, infrastructuur) vanuit de burger die wil bewegen of sporten.	6
3	Waarde van sport en bewegen	De waarde die sport en bewegen toevoegt aan de samenleving is te weinig inzichtelijk en bruikbaar waardoor sport onvoldoende wordt ingezet als een bindende schakel tussen domeinen.	8
4	Beweegachterstand kinderen / jongeren	Kinderen en jongeren bewegen te weinig en motorische vaardigheden gaan achteruit. * jongeren in het VMBO in beweging	10
5	Techniek benutten	We benutten techniek onvoldoende om mensen in beweging te krijgen	13
6	Sport als onderdeel van medische behandeling	Bewegen en sporten is geen integraal onderdeel van de (medische en/of preventieve) behandeling waardoor herstel en re-integratie van patiënten niet optimaal is.	15
7	Vermarktning van sportaanbod	Sport en beweegaanbod wordt niet goed ontsloten in NL	17

Thema 2, toekomstbestendige sportvoorzieningen

	WP in het kort	WP-titel	Pag.
1	Exploitatie onderbenut	De exploitatie van accommodaties blijft onderbenut (incl: veranderende klantvraag; multifunctionaliteit accommodaties; teruglopend aantal verenigingen; professionalisering verenigingen)	19
2	Beelden en routekaart toekomstige infra	Er is geen gemeenschappelijk beeld waar de toekomstige sportinfrastructuur aan moet voldoen zodat ontwikkelingen en initiatieven elkaar onvoldoende versterken en professionalisering achter blijft.	22
3	Ongelijk speelveld (naar thema 2, WP2)	Het ongelijke speelveld tussen commerciële aanbieders en de (traditioneel georganiseerde) verenigingen maakt dat de potentie van de commerciële aanbieders bij het in beweging krijgen & houden van mensen onderbenut blijft.	25
4	Veilig sportklimaat	De veiligheid van het sportklimaat is onvoldoende aanwezig en geborgd	27

Thema 3, topsport die inspireert

	WP	WP-titel	Pag.
1	Maatschappelijke waarde topsport (evenementen) (met thema1,WP3)	De waarde die topsport (evenementen) toevoegt aan de samenleving is onvoldoende duidelijk.	29
2	Talenterkenning en – ontwikkeling	Talenten voor (top)sport worden onvoldoende herkend, ontwikkeld en/of ervaren te veel te barrières in het bereiken van de top. Hierdoor wordt het potentieel voor (top)sport niet benut waardoor de inspirerende waarde hiervan onder druk komt te staan.	31

3	Benutten data sport	In de (top)sport worden data om te komen tot optimale sport- en beweegprestaties onvoldoende gemeten, verzameld en gebruikt.	34
4	Sportblessurepreventie	Het aantal sportblessures neemt toe.	36

LEGENDA:

Blaauw (donker)	=	Wicked problem om uit te kiezen
Groen	=	Dwarsdoorsnede thema
Blaauw (licht)	=	Samengevoegd bij ander Wicked problem tot 1 WP
Rood	=	Fast Lane

Thema 1	Inclusief sporten en bewegen: Nederland in beweging!
Wicked Problem 1	Sporten en bewegen is niet inclusief voor iedereen in NL: specifieke doelgroepen bewegen en sporten te weinig door met name gebrek aan betrokkenheid bij de doelgroep en de cultuur van sportaanbieders

Korte omschrijving van het WP

Mensen sporten en bewegen minder dan voorheen. Daarbij zien we dat bepaalde specifieke groepen achterblijven in hun sport en beweegdeelname, zoals mensen met een lage SES, mensen met een beperking en ouderen. Ook is er sprake van sociale ongelijkheden in en door sport/bewegen en zijn de kansen van mensen om vanuit diverse sociale statusposities voldoende te bewegen (al dan niet door sport) niet gelijk, evenals de kansen om al dan niet mee te doen aan -de organisatie van- sport. We verwachten vaak dat iedereen op dit moment wel een passend aanbod vindt binnen de sport- en beweeginfrastructuur zoals we die in Nederland kennen. Feit is echter dat twee miljoen mensen wel willen bewegen maar dat niet doen en 700.000 Nederlanders zich niet welkom voelt in de sport. We zien daarnaast dat het aantal verenigingen terugloopt en dat het voor veel verenigingen en commerciële aanbieders lastig is om nieuwe leden te werven en behouden. Om mensen in beweging te krijgen en te houden is dus meer nodig. Vraag en aanbod sluit nog onvoldoende op elkaar aan. We gaan te weinig met de mensen zelf in gesprek over hun wensen, behoeften en interesses en werken onvoldoende samen met andere domeinen, zoals zorg, welzijn en onderwijs. Dit WP richt zich op het aanpakken van sociale ongelijkheid (op gebied van sociale klasse, leeftijd, gender, gezondheid etc.) in het sporten en bewegen. Met als vertrekpunt het (h)erkennen en betrekken van verschillende doelgroepen bij de aanpak.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

De maatschappelijke impact en urgentie is groot. Participatie gaat om mee kunnen, mogen en willen doen. Je prettig en welkom voelen en erkend worden om wie je bent. Uiteindelijk leidt het oplossen van dit WP tot meer bewegen, betere kwaliteit van leven, welzijn en gezondheid (lichaam en geest) van mensen. Het draagt ook bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen tussen bijvoorbeeld mensen met een laag en hoog opleidingsniveau.

De focus binnen dit WP ligt op het realiseren van voldoende passende sport- en beweegmogelijkheden, zodat mensen ook echt een eigen keuze kunnen maken. Dit betekent: voldoende, laagdrempelig, toegankelijk (welkom zijn) en gevarieerd aanbod, dat ontwikkeld is mét de doelgroepen zelf. Hierbij is het belangrijk te erkennen dat er een verschil is tussen beweeg- en sportaanbieders en dat beweegaanbieders ook uit andere sectoren kunnen komen dan de sport. Je kan starten met de groep mensen die wel willen bewegen, maar het nog niet doen. En je richten op sleutelfiguren die deze mensen kunnen verleiden een eerste stap te zetten, namelijk professionals uit andere sectoren die met deze doelgroepen in contact staan, zoals zorg en welzijn.

2. Systeembenadering

Dit WP vraagt om een ketenbenadering waarin mensen centraal komen te staan en niet de systemen. Er moet landelijk en lokaal gestuurd worden op een integrale aanpak van sport en bewegen. De schotten tussen sport, onderwijs, welzijn en zorg moeten weg. Door samen te werken worden de verschillende sectoren versterkt. We moeten professionals faciliteren met mandaat en tijd om anders te gaan leren denken en werken.

Waar het om gaat is dat we professionals hebben die de verschillende doelgroepen goed kennen, kunnen bereiken en verleiden. Met oog voor het versterken van de civil society en empowerment van de doelgroep zelf. Het loopt nu vast in het systeem omdat er te weinig professionals zijn die daar mandaat, mogelijkheden, kennis, ervaring en tijd voor hebben. Denk aan de inzet van ervaringsdeskundigen of professionals die al in direct contact staan met bepaalde specifieke doelgroepen. Zij kunnen bijvoorbeeld de verbindende schakel vormen naar organisaties die sport en bewegen faciliteren.

Vanuit de sport vraagt het om een andere visie op inclusief sporten en bewegen, waarbij het belangrijk is te erkennen dat actoren buiten de sport hier ook een rol in hebben en krijgen. Dat we meer werken vanuit de context waarin de mens zich beweegt, zoals gezondheidszorg, welzijn, onderwijs, werk en de fysieke en sociale leefomgeving. De huidige verkokering in specifieke sectoren helpt niet. De systeemverandering zit in het doorbreken van deze schotten, op zowel wijk- als gemeente niveau. We moeten kijken naar wat werkt in verschillende domeinen om specifieke doelgroepen te bereiken en

onze krachten bundelen (hierin zit de link met WP's 'integrale samenwerking' en 'waarde van sport en bewegen').

3. Waarde voor de doelgroep

De oplossing is van grote waarde voor zowel de eindgebruiker en de intermediair (professional). Voor de eindgebruiker leidt dit tot een betere kwaliteit van leven, welzijnsbevordering / eigen plek, fitter en sterker zijn, meer plezier, etc. Jezelf kunnen laten zien en gezien worden. Erkenning en herkenning.

Intermediairs zijn beter geëquipeerd, hebben het gevoel dat ze een verschil kunnen maken, weten beter wat wel en niet werkt, weten beter hoe ze doelgroepen op een goede manier kunnen betrekken (toolkit), hebben meer werkplezier en zelfvertrouwen, andere manieren van werken die je met elkaar ontwikkeld zodat je steeds beter ziet wat doelgroepen nodig hebben.

4. Partners en inbreng

De expertise die hiervoor nodig is: kennis over achtergronden van de verschillende doelgroepen (ook van de niet-bewegers) en de complexiteit van inclusie. Het is belangrijk te beseffen dat dit tijd kost omdat het betekent dat het denken en doen ingrijpend moet veranderen binnen alle sectoren, namelijk van bewustwording tot handelen.

Partijen die je er bij nodig hebt zijn: doelgroepen zelf, gemeente, sportverenigingen, professionals uit sport en andere sectoren die in contact staan met doelgroepen.

Maar dat kunnen ook zijn: creatieve designers, gedragswetenschappers, planoloog, sociaal geograaf, influencers of technici/kunstmatige intelligentie.

Daarnaast ook zorgverzekeraars en partijen met geld (dus bedrijfsleven ook, denk aan: voetbalclubs, sportkledingmerken, e-sports, meubilairproducenten, etc).

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

- Hoe sluiten we beter aan op de veranderende vraag? Wat zijn de wensen en drijfveren van doelgroepen?
- Kijken naar wat werkt, wat niet en waarom: wat zijn de werkende elementen?
- Er zijn al goede voorbeelden in het land. Deze in kaart brengen om van te leren en effecten te meten.
- Participatief actieonderzoek, waarbij de doelgroep zelf mede het onderzoek bepaalt en uitvoert.
- Experimenteren in living labs (ook structureel) op meerdere plaatsen in het land met variatie in context en doelgroep, waarin verbinding met beleid wordt gemaakt. Kijk naar voorbeelden in bijvoorbeeld Utrecht en Den Haag.
- Hoe voorkomen we kansenongelijkheid: door ingrepen in de cultuur en structuur van de sport (denken en doen over hoe we omgaan met sociale ongelijkheden), zit het in de samenwerking tussen professionals/beleidsdomeinen, kennen we de wensen en behoeften onvoldoende?
- Hoe betrekken we de personen waar het om draait (einddoelgroepen, ervaringsdeskundigen) als gelijkwaardig partner in beleid en organisatie van sport en in het onderzoek. Niet voor hen maar met en vanuit hen denken of door hen laten denken.

In de verslagen van de twee achterbarraadplegingen die zijn gehouden met de achterban van VSG en NOC*NSF zijn vragen geformuleerd die van waarde kunnen zijn voor de verdere uitwerking van dit WP:

- Hoe sluiten we aan bij de behoeften van verschillende doelgroepen (als het gaat om mindset, houding en gespreksvoering)? Waar komen ze? Wat willen ze (met name de mensen die niet sporten en bewegen)? Hoe verleiden we ze? Hoe faciliteer je het gesprek?
- Hoe kunnen we samen met de doelgroepen zelf zoeken naar wat werkt? Hoe kan je op basis van 'de klantreis' van de potentiële sporter/beweger tot een maatwerk aanpak komen?
- Kunnen we het model van positieve gezondheid benutten om sport en bewegen beter te positioneren?
- Welke goede interventies en voorbeelden zijn er van aanpakken waarbij de doelgroep betrokken is geweest bij de ontwikkeling van sport- en beweegaanbod?
- Hoe kan je meer eigenaarschap organiseren van de doelgroep?
- Hoe zorgt een beweegcoach voor inclusiviteit in zijn/haar lessen?
- Hoe maken we kennis en ervaringsnetwerken rond een doelgroep en welke expertise is hierbij nodig?

- Waarom voelt iemand zich al dan niet welkom bij een sportvoorziening en hoe gebruiken we deze kennis om mensen te boeien, binden en behouden? Kunnen we hierbij differentiëren tussen groepen? Wat is er nodig om mensen wel welkom te laten voelen?
- Wat zijn voor de (potentiële) sporter / beweger belangrijke aspecten van veilig en welkom voelen? In hoeverre kan de georganiseerde sport hieraan voldoen en in hoeverre zijn er nieuwe vormen van aanbod nodig?
- Hoe vergroten we het veilig sportklimaat dat nodig is om alle mensen een welkom gevoel te geven?
- Is er alternatief sociaal maatschappelijk aanbod waar mensen zich wél welkom voelen en zij ook kunnen sporten en/of bewegen? Wat leren we uit andere domeinen? Welke kennis kunnen we benutten uit migratiediscussie?

6. Intenties: een soepele community vorming is mogelijk

Er is nog niets duidelijk over de inschatting wat betreft de intenties.

7. Financieringsmogelijkheden

Financiering wordt lastig en is de grootste uitdaging. De inschatting is dat het bedrijfsleven minder geïnteresseerd is in dit onderwerp. Mogelijk zijn zorgverzekeraars wel geïnteresseerd. In het gemeentelijk sociaal domein zit veel expertise, maar weinig geld.

Thema 1	Inclusief sporten en bewegen: NL in beweging!
Wicked Problem 2	Er is geen integraal beweeg- en sport aanbod door gebrek aan samenwerking en afstemming tussen domeinen (sport, zorg, welzijn, infrastructuur) vanuit de burger die wil bewegen of sporten.

Korte omschrijving van het WP

Nederland beweegt te weinig. Centrale sturing op resultaat en het stellen van kaders en faciliteren van een infrastructuur op integrale samenwerking op alle niveaus ontbreekt. Samenwerken over de sectoren heen wordt in de praktijk soms als lastig, stroperig en frustrerend ervaren omdat het niet altijd tot concrete resultaten oplevert. We zien dat de samenhang en samenwerking tussen de sport- en beweegsector en andere domeinen (zoals sociaal domein, onderwijs, zorg, welzijn, armoede, gemeenten) achter blijft. Terwijl mensen die minder vanzelfsprekend sporten en bewegen of belemmeringen ervaren (omdat ze bijvoorbeeld eenzaam zijn of bepaalde gedragsproblematiek hebben) juist baat hebben bij sport en bewegen. Dit leidt tot onderbenutting van de potentie van sport en bewegen voor de doelen van andere domeinen. Als we meer samenwerken en resultaatgericht werken zouden we veel sneller resultaat kunnen halen om die 75% van de bevolking structureel aan het sporten en bewegen te krijgen. Het helpt daarbij niet dat we vanuit de sport- en beweegsector nog onvoldoende duidelijk kunnen maken wat sport en bewegen kan bijdragen aan welke specifieke vraagstukken in die andere domeinen (zie *WP waarde van de sport*). We spreken elkaars taal ook onvoldoende. Om effectiever te worden is meer focus nodig op gezamenlijke doelen, doelgroep (zie *WP 1 specifieke doelgroepen*) en sturing op resultaat.

Uit een eerdere achterbanraadpleging is geconstateerd dat ook het doorvoeren van een integrale aanpak vaak ook lastig blijkt te zijn omdat gemeenten beleid voeren dat uit verschillende kokers wordt gefinancierd. Gemeenten doen hun best om hun beleid af te stemmen, maar integrale samenwerking tussen de vele professionals in uitvoeringspraktijk/wijken blijkt vaak ingewikkeld. Onder andere door de grote hoeveelheid professionals die er werken (soms wel 200 of 300 in een gemeente), maar ook omdat professionals het gevoel hebben dat het onderwerp sport en bewegen 'erbij komt' (bv in keukentafelgesprekken). De verschillen tussen gemeenten zijn groot als het gaat om integrale samenwerking in de wijk.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

De maatschappelijke betekenis is groot omdat integrale samenwerking de kern is van alle WP's. Maar het is ook nog een erg lange weg om daar te komen. Samenwerking blijkt in de praktijk lastig. Dat is al zo binnen één domein, laat staan over de domeinen heen. Als het lukt om meer integraal te werken leidt dat uiteindelijk tot een betere gezondheid, welzijn, meer productiviteit, sociale samenhang en participatie in de samenleving. Dat werkt door in lagere zorgkosten en kosten voor de maatschappij. Als we scherper krijgen wat sport en bewegen kan bijdragen aan welke specifieke vraagstukken in de andere domeinen, kunnen de andere domeinen helpen om 75% van de Nederlanders aan het bewegen te krijgen.

2. Systeembenadering

De focus moet liggen op de behoefte om de mens centraal te zetten. Dat vraagt om een (systeem)verandering in denken en doen. Vanuit de mens kun je vervolgens kijken waar in het systeem, in welke context / sector je iemand kan stimuleren / verleiden te gaan sporten en bewegen. Vanuit bijvoorbeeld de context van zorg, welzijn, armoede, onderwijs of werk.

3. Waarde voor de doelgroep

De waarde is gericht:

- Op het individu en de maatschappij
- Professionals kunnen hun rol beter vervullen en dat kan leiden tot meer werkplezier als ze ook concrete resultaten zien van samenwerking met collega's uit andere sectoren.

4. Partners en inbreng

- Samenwerking is belangrijk en vooral resultaatgericht werken: gezamenlijk richten op resultaat.
- Een brede vertegenwoordiging is belangrijk. Om te bepalen welke partijen dat zijn, is eerst een goede stakeholderanalyse nodig.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

- Stakeholder analyse om duidelijker in beeld te krijgen met welke andere domeinen samenwerking belangrijk is om resultaten te bereiken en deze ook te meten en monitoren.
- In kaart brengen van de mogelijkheden tot samenwerking zodat we sport en bewegen nog meer kunnen inzetten als middel voor een betere gezondheid en vitalere samenleving
- Formuleren van een gezamenlijke visie: van sectoraal werken naar domein overstijgend werken
- Scherper krijgen wat sport en bewegen kan bijdragen aan welke specifieke vraagstukken in andere domeinen. Het is opgave gericht werken om te bepalen wat sport en bewegen hier in zou kunnen bijdragen. Het vraagt iets van de manier van samenwerken en de vaardigheden, houding en gedrag die professionals daarbij nodig hebben (bijvoorbeeld het werken in netwerken behorend bij een opgave)
- Opstellen van businessmodellen.
- Praktisch gericht multidisciplinair actieonderzoek/innovatie doen in wijken of welzijns- of zorginstellingen (experimenteren met Living labs), waarbij de doelgroep direct betrokken is en verschillende sectoren samenwerken. De vraag is: hoe doe je dat? Een goede procesbegeleiding is daarbij nodig.

In de verslagen van de twee achterbanraadplegingen die zijn gehouden met de achterban van VSG en NOC*NSF zijn veel vragen geformuleerd die van waarde kunnen zijn voor de verdere uitwerking van dit WP:

- Wat en hoe draagt sport en bewegen bij aan de core-business van andere sectoren? Hoe maken we de waarde van sport en bewegen inzichtelijk en bekend?
- Waarom landt de kennis niet bij andere domeinen? Hoe veranderen we gedrag en houding van de huidige professionals in het sport/beweegdomein en in andere domeinen (zorg, sociaal domein, onderwijs, overheid)? Zodat je er bijvoorbeeld achter komt wat de ander beweegt in zijn/haar domein en aan kunt sluiten bij vraagstukken in andere domeinen (daar zijn specifieke vaardigheden belangrijk voor).
- Welke slimme manier van financieren helpt om een ketenbenadering te realiseren?
- Hoe kunnen gemeenten meer houvast krijgen om te sturen op integraliteit van beleid?
- Hoe vertalen we integraal beleid naar een wijkgerichte aanpak, waarin sport, onderwijs, welzijn en zorg elkaar versterken? Hoe bouwen we sportieve coalities per wijk? Hoe dragen we onze kennis met een handelingsperspectief over? Wie heeft welke rol?
- Hoe zit het met het arbeidsperspectief voor aankomende studenten van sport/beweegopleidingen? Moet daar iets aan gebeuren? Want als je (meer) mensen opleidt voor de sportsector moet er wel passend werk zijn, anders zullen jongeren niet snel geneigd zijn hier hun studietijd aan te besteden.
- Welke invloed heeft de schaalgrootte van gemeenten op de totstandkoming van samenwerkingsnetwerken tussen beleidsterreinen en welke werkwijze werkt in welke situatie het best?
- Hoe benutten we de buurtsportcoach (BSC) om als spin in het web verbindingen te leggen en hoe verhoudt zich dat tot de verschillende profielen van de BSC?
- Hoe zorgen we dat de BSC niet in eerste instantie onderdeel wordt van het onderwijs, maar juist een verbindingsofficier tussen verschillende domeinen?
- Hoe kunnen hogescholen verbindingen maken tussen hun verschillende opleidingen, zoals fysiotherapie en ALO?
- Hoe zorgen we ervoor dat kennis over het belang van sport en bewegen een plek krijgt binnen reguliere opleidingen van aankomend professionals in de zorg, sociaal domein, onderwijs en overheid?

6. Intenties: Een soepele community vorming is mogelijk

Samenwerkingen zijn momenteel versnipperd. Er is meer samenhang nodig.

7. Financieringsmogelijkheden

Er is veel expertise binnen het sociaal domein, maar budgetten zijn beperkt.

Thema 1	Inclusief sporten en bewegen: Nederland in beweging!
Wicked Problem 3:	De waarde die sport en bewegen toevoegt aan de samenleving is te weinig inzichtelijk en bruikbaar waardoor sport onvoldoende wordt ingezet als een bindende schakel tussen domeinen.

Korte omschrijving van het WP

Algemeen wordt gezegd dat sport en bewegen diverse waarden heeft. Naast de fysieke waarde zijn dat onder meer de gezondheidswaarde, de sociale waarde, de emotionele waarde, de persoonlijke waarde, de intellectuele waarde en de financiële waarde (dat kan ook zitten in het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen als er meer gefietst of gewandeld wordt). Maar is dit wel zo? Het erkennen van de waarde, en daarmee van de brede(re) legitimiteit van sport en bewegen is nog geen gemeengoed. Binnen de sportsector geloven we graag al het goede dat sport te bieden heeft. Hierdoor ontstaat een overclaiming en een soort van "wij van WC-eend" gedrag. Ondanks dat COVID-19 voor ons het belang heeft aangetoond van sport en bewegen, wordt dit niet zomaar door beleidsmakers en professionals gevolgd en blijkt sport en bewegen niet zo essentieel te zijn als wij denken.

Uit een eerdere achterbanraadpleging is ook geconstateerd dat de samenwerking tussen de sport- en beweegsector en het sociaal domein, het onderwijs, de zorg (gezondheidscentrum, ziekenhuis, huisartsen, leefstijlinterventies), mobiliteitssector en de overheid in de praktijk achter blijft. Dit zorgt voor onderbenutting van de potentie van sport en bewegen voor de doelen van andere domeinen. Tegelijkertijd profiteert de sport daarmee niet van een potentiële grotere instroom van nieuwe sporters. Sport en bewegen kan nog veel meer ingezet worden als middel voor maatschappelijke problematiek die speelt, bijvoorbeeld door het preventief inzetten van sport en bewegen voor mensen met een chronische ziekte of bij gedrags- of psychische problematiek of eenzaamheid. Het blijkt in de praktijk echter lastig om de waarde van sport en bewegen voor het bereiken van doelen van andere sectoren goed op het netvlies te krijgen van professionals uit die andere domeinen. De georganiseerde sport ziet zichzelf ook vaak nog als 'doel op zich' en niet als 'middel voor iets anders'.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

Als we beter inzichtelijk maken wat de effecten (waarde) van sport en bewegen zijn in verschillende contexten en domeinen, dan draagt het eraan bij dat er meer in geïnvesteerd gaat worden. Uiteindelijk profiteren dan meer mensen (en hiermee de maatschappij) van de voor hun betekenisvolle waarden van sport en bewegen. Daarnaast kunnen we op die manier effectiever en doelgerichter werken omdat we beter weten in welke context voor wie en met welk doel we wat in moeten zetten. De focus ligt op het doorbreken van hokjesdenken en het denken vanuit de eindgebruiker. Met betrekking tot de beweegvriendelijke leefomgeving bieden provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies aanknopingspunten.

2. Systeembenadering

Het systeem loopt momenteel vast op verantwoordelijkheid, eigenaarschap en financieringsprobleem. Er is behoefte aan het specificeren en concretiseren van de opbrengsten van sport en bewegen, en het inzichtelijk maken c.q. aantonen van de bijdrage van de sport- en beweegprofessional aan die opbrengsten. Omdat sport en bewegen veelal een middel is waarvan de effecten tot uiting komen in andere beleidsdomeinen (gezondheid, welzijn, (gastvrijheids)economie (waaronder ook recreatie/toerisme), mobiliteit, klimaat en duurzaamheid....) vereist dit een systeembenadering en een zorgvuldige analyse van kosten en baten over domeinen heen.

3. Waarde voor de doelgroep

De oplossing is indirect van waarde voor de doelgroep zelf. Zij krijgt betere randvoorwaarden op het gebied van sport en bewegen en staat zelf meer centraal.

De directe waarde is met name voor professionals:

- Voor de niet-sportprofessional levert het op dat zij weten wat de mogelijkheden en randvoorwaarden zijn en waar de kansen voor actie en investeringen liggen.
- Voor de sportprofessional en hun verenigingen en bedrijven levert het meer integraal werken op en een reëler beeld van wat hij wel/niet te bieden heeft. Dat geeft meer werkplezier.

Uiteindelijk draagt de oplossing bij aan een legitimering van de inzet sport en bewegen in verschillende contexten.

4. Partners en inbreng

- Interdisciplinaire/multidisciplinaire expertise is een voorwaarde
- Alle partijen uit de quadruple helix zijn hiervoor nodig. Het vraagt om een zorgvuldige impact-assesment over de grenzen van beleidsdomeinen, sectoren (overheid, bedrijfsleven en non-profit) en wetenschapsdomeinen heen.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

- Er is meer kennis nodig over de waarde van sport en bewegen voor verschillende contexten. Op sommige deelgebieden zijn wel al gegevens bekend die ontsloten en gecombineerd kunnen worden.
- Vervolgens moet je weten hoe je beleidsmakers/professionals/politiek/bedrijfsleven kan beïnvloeden met de kennis die je hebt verzameld. Hoe zorgen we dat zij de waarde van sport leren kennen en toepassen?
- Qua type onderzoeken denken we aan implementatieonderzoek, actieonderzoek en living labs. Denk bijvoorbeeld aan onderzoek direct in de wijken waar iemand onderzoek doet in samenwerking met bijvoorbeeld de BSC. Wat maakt dat sport en bewegen waardevol is? Waarom werkt het hier in deze wijk, maar niet in een andere?

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

- Het lectorenplatform en verschillende living labs sport en bewegen zijn bezig met dit WP.
- Het sluit aan bij de HBO-agenda. Of het aansluit op de WO agenda is onbekend.
- Sommige deelnemers zijn ook betrokken bij relevante lectoraten en living labs.

7. Financieringsmogelijkheden

Er is nog geen zicht op financieringsmogelijkheden.

Ook andere ministeries dan VWS hebben belangen bij dit onderwerp, zoals bijvoorbeeld I&W Nationaal beleidsplan Fiets en Ruimte voor lopen, Binnenlandse zaken (met oog op de omgevingsvisie). Het loont de moeite om te onderzoeken of er financieringsbronnen zijn uit domeinen die niet direct in het blikveld liggen, zoals klimaatbeleid, energietransitie, mobiliteitssector, recreatie en toerisme.

Thema 1	Inclusief sporten en bewegen: Nederland in beweging!
Wicked Problem 4	Kinderen en jongeren bewegen te weinig en motorische vaardigheden gaan achteruit

Korte omschrijving van het WP

De motorisch vaardigheid van kinderen neemt af. Dit heeft negatieve gevolgen voor het plezier in sporten en bewegen, zelfvertrouwen, de sportdeelname en de gezondheid nu en op latere leeftijd. Sport en bewegen is voor veel kinderen, jongeren, hun ouders/verzorgers en beleidsmakers geen prioriteit en heeft een beperkte waarde in zowel kwantitatieve al kwalitatieve zin. We zien daarnaast ook dat de huidige sportinfrastructuur vooral gericht is op het motorisch betere kind/jongere. Daarnaast zie je ook dat beleidsmakers regelmatig interventies inzetten die vaak de bestaande sporters/bewegers trekken (ook bij andere doelgroepen), waarbij geld soms de bepalende factor lijkt te zijn ('iets doen is beter dan niets doen'). Terwijl je geld ook slimmer kunt alloceren door vooraf goed te kijken welk probleem opgelost moet worden.

De oorzaak van de afnemende motorische vaardigheden zijn divers. Het hangt af van de mogelijkheden en prioritering thuis, in de buurt en op school, maar komt ook door onbekendheid van mogelijkheden, beperkte menskracht en de inrichting van de omgeving. Bovendien is er een onuitwisbare invloed van de digitalisering (telefoon), waardoor er minder tijd over blijft om te bewegen en te sporten. Het is essentieel dat we goed aansluiten bij de leefwereld van alle kinderen en jongeren en zorgen voor doorlopende lijnen tussen verschillende contexten waar zij zich in bewegen (thuissetting, kinderopvang, speeltuinen, scholen, sport, ...).

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

Aanpakken van dit WP is van grote maatschappelijke betekenis omdat het oplossen van dit WP een essentiële voorwaarde is om een leven lang te kunnen blijven sporten en bewegen. Motorische vaardigheid en voldoende bewegen heeft immers een voorspellende waarde voor blijvend bewegen op oudere leeftijd. Het is urgent omdat het anders leidt tot sociale isolatie, ongelukken, blessures, bewegingactiviteit, leefstijl gerelateerde ziekten, lagere zelfwaardering, verminderd welbevinden en fysieke en mentale gezondheid. We moeten zorgen dat kinderen en jongeren zich in alle contexten (kinderopvang, speeltuinen, school, sport) kwantitatief en kwalitatief goed kunnen ontwikkelen (benutten van ontwikkelingspotentieel). Plezier is daarbij de belangrijkste kernaanduiding en aandacht moet vooral gaan naar een veilig pedagogisch sport- en beweegklimaat en het leggen van een brede motorische basis, zodat kinderen en jongeren mogelijkheden hebben om zich verder sport-specifiek te ontwikkelen en makkelijk kunnen switchen tussen sporten.

2. Systeembenadering

Wordt als nodig gezien. Omdat we kinderen en jongeren in de leeftijd van 0- 18 jaar in het hele systeem (contexten en niveaus: Bronfenbrenner, 1979¹) optimale ontwikkelingskansen en oefenmogelijkheden willen bieden. In alle settingen waar zij mee te maken krijgen, thuis, kinderopvang, school, BSO, sportvereniging en de fysieke leefomgeving (speeltuinen etc). Het is nodig dat we ervoor zorgen dat er tussen die settingen een doorlopende 'ontwikkelingslijn' gaat ontstaan. Naast de contexten zijn ook de verschillende niveaus van belang (politiek en beleid; lokale omgeving en netwerken, familie en school en het kind). Zo zal de politiek invloed hebben op het aantal beschikbare uren voor de vakleerkracht.

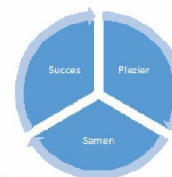
Daarnaast is het belangrijk, om beter te luisteren naar kinderen, jongeren en hun ouders om de diversiteit en pluriformiteit in die groep goed in beeld krijgen. Dat betekent niet alleen spreken met kinderen, jongeren en ouders, maar ook ervaringen opdoen. Er kan gebruik gemaakt worden van ontwerpgericht onderzoek, waarbij op basis van de ervaringen geleerd wordt. Hierbij moet de doelgroep zelf centraal staan zodat vraag en aanbod beter op elkaar aansluit.

3. Waarde voor de doelgroep

¹ Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development. Cambridge: Harvard University Press

De waarde voor verschillende doelgroepen is groot:

- Waarde voor de kinderen en jongeren zelf, waarbij aandacht is voor de eigen keuzes. Sporten en bewegen is betekenisvol, zingevend en geeft plezier en geluk in fysieke, cognitieve en sociale zin. Plezierige, gemeenschappelijke en succesvolle ervaringen leiden tot een leven lang sporten en bewegen.
- Waarde voor de professionals en begeleiders in de zin dat zij plezier, waardering en zingeving ervaren omdat ze van betekenis zijn voor de ontwikkeling van kinderen. Cruciaal daarbij is een professioneel kwalitatief kader in alle contexten die voor alle kinderen en jongeren een passend aanbod en optimale begeleiding biedt. Dat kan vervolgens weer een aanzuigende werking hebben op het aantrekken van vrijwilligers voor verenigingen. Denk aan clubkadercoaches: als zij trainers en coaches in hun club goed ondersteunen, dan is de kans groot dat er meer vrijwilligers willen aansluiten en je een pedagogisch didactisch klimaat creëert.

4. Partners en inbreng

Dit is nu nog niet op orde, maar wel op orde te brengen. Het gaat hier vooral om samenwerking tussen:

- Omgeving: buurt-school-sport (BIOR) en de overgangen/transities tussen deze verschillende settingen.
- Professionals: buurtsportcoach, LO-docent, (sport)begeleider/kader, pedagogisch medewerker, GGD, kenniswerkers, clubkadercoach, (gemeente) beleid en professionals uit aanpalende domeinen (zoals kinderopvang/welzijn/armoede/onderwijs).
- Experts op gebied van techniek, social media, sociale geografie, planologie en parkinrichting.
- Bedrijven: op het gebied van materialen/omgeving/AI.
- Kinderen, jongeren en ouders zelf. Via ervaringsleren hen zelf mee laten bepalen wat bij zijn of haar sport- en beweegidentiteit past.
- Kennisinstellingen: organiseren van ontwerpgericht onderzoek via verschillende broedplaatsen/living labs verspreid over het land

Vanuit het ZonMw-bureau wordt ingeschat dat het mogelijk interessant is om samenwerking te verkennen met partners van andere landelijke programma's zoals de Gezonde school en de Gezonde kinderopvang. Denk daarbij aan PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, RIVM, GGD GHOR Nederland, GGD-en, thema-instituten, vakverenigingen en maatschappelijke organisaties op het gebied van een gezonde leefstijl, NJI, Pharos, Veiligheid NL, TNO, Huis voor beweging. Maar ook bijvoorbeeld organisaties zoals het Expertisecentrum kinderopvang en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Onderzoek is nodig op het gebied van:

- Lerend ontwikkelgericht praktijkonderzoek waarbij de eindgebruikers bepalend en betrokken zijn (kinderen/jongeren-ouders-begeleiders). Helder krijgen wat er werkt voor welke doelgroep en in welke context.
- Systeemaanpak in praktijkcontext.
- Uitvragen bij andere sectoren wat hun ervaringen zijn met de doorlopende ontwikkelingslijn zijn.

Vanuit het ZonMw-bureau wordt ingeschat dat het nuttig kan zijn om een inventariserend onderzoek te doen naar welke initiatieven er in andere sectoren (school, JGZ, kinderopvang, leefomgeving) zijn op gebied van het in beweging krijgen van kinderen en jongeren. Bevraag daarbij ook werkgevers en de professionals in de sport die in die sectoren werkzaam zijn. Daarnaast schat het bureau in dat het goed kan zijn om te bekijken of er meer onderzoek nodig is naar bewegen en gezondheid bij jonge kinderen (0-4 jaar). Dit laatste met het oog op het recentelijk uitgebrachte [rapport](#) van de Gezondheidsraad waarin zij adviseert om meer onderzoek te doen naar de relatie tussen beweeggedrag en sedentair gedrag bij 0 t/m 4 jarigen. Om kwantitatief beter te kunnen onderbouwen hoe lang jonge kinderen minimaal zouden moeten bewegen en maximaal zouden mogen stilzitten, bijvoorbeeld voor een beeldscherm of 'vast' in een stoeltje. Tevens beveelt de Gezondheidsraad aan om een landelijk monitoringsysteem op te zetten om inzicht te krijgen in de lichamelijke activiteit en het sedentair gedrag bij 0- tot en met 4-jarigen. Hierbij twee aandachtspunten: de motivatie van de omgeving van 0-4 jarigen is essentieel en uitval na 0-4 jaar (het belang van de doorlopende lijn is essentieel: want wat is de waarde als het voor 0-4 jarigen goed op orde is als het vanaf 4 jaar weer inzakt).

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

De intenties: zijn goed. Iedereen ziet het belang dat kinderen voldoende bewegen. Het sluit aan op de HBO agenda (vaardig in bewegen) en op de WO-agenda (vaardige generatie).

Er bestaan ook al verschillende netwerken en programma's:

- Living labs verspreid over het land in verschillende contexten (zijn die allemaal in beeld?)
- Consortium vmbo-sportlab (vervolg op de Sandpit-week)
- Lerend netwerk jongeren in beweging olv Remo Mombarg
- Consortium dat werkt aan een aanvraag voor LSH subsidie op gebied van jongeren in beweging
- Programma [Gezonde School](#).
- Programma [Gezonde kinderopvang](#) (bewegen is een thema binnen de gezonde kinderopvang)
- Programma kleuters startvaardig
- Landelijke academie buursportcoaches (LAB)

7. Financieringsmogelijkheden

Financiering buiten de rijksoverheid (VWS en OCW) is lastig.

Thema 1	Inclusief sporten en bewegen: Nederland in beweging!
Wicked Problem 5	We benutten techniek onvoldoende om mensen in beweging te krijgen

Korte omschrijving van het WP

Diverse technologische ontwikkelingen hebben onze kwaliteit van leven en ons comfort drastisch verbeterd, maar dragen ook bij aan een toenemende fysieke inactiviteit. Onze banen zijn geëvolueerd van actieve arbeid naar zittend kantoorwerk, we shoppen steeds meer online, onze kinderen groeien op met tablets en games, enzovoort. Desondanks biedt het toegenomen gebruik van (low-cost) technologie heel wat mogelijkheden om mensen te ondersteunen bij het realiseren van hun sport- en beweegambities of het duurzaam integreren van bewegen in de dagelijkse routine. Het potentieel en de belofte van technologie, voor het positief en duurzaam beïnvloeden van een (sport)actieve leefstijl zijn groot maar de effecten blijven tot op heden beperkt. Waarom lukt het ons niet?

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

De maatschappelijke urgentie wordt als kansrijk gezien. Het gemak van technologie ('gemak dient de mens') maakt weliswaar fysiek inactief en treedt vaak op als een vervanging voor sportieve ontmoeting/recreatie. Echter techniek kan juist ook benut worden om uitstroom te beperken en instroom of doorstroom te vergemakkelijken. Het ligt voor de hand om te starten bij adolescenten van 13- 18 jaar (waar je klassiek uitval krijgt) en de lage SES doelgroep. Draagbare technologie (zoals apps en armbanden), sensoren in de omgeving, VR en AR en gamification kunnen motiverend werken en mensen verleiden tot sporten en bewegen. Online communities kunnen sociale verbinding creëren, van sporters onderling of tussen sportverenigingen en hun leden.

De urgentie is groot omdat we nieuwe mensen willen bereiken, maar ook willen dat mensen die al in het systeem van sport en bewegen zitten dat ook blijven doen. Technologie kan de brug slaan tussen de eilandjes binnen de sport- en beweeginfrastructuur, in het faciliteren van bijvoorbeeld de overstap van een sportvereniging naar het fitnesscentrum in de buurt of vice versa.

Als we er in slagen om het potentieel van technologie daadwerkelijk te integreren in de sportpraktijk en onze professionals ondersteunen om technologie en data een plek te geven in hun professionele handelen kunnen we mensen beter op maat bedienen, verleiden om (meer) te sporten en bewegen en kunnen we sportverenigingen meer toekomstbestendig maken.

2. Systeembenadering

Dit wordt als kansrijk gezien. De vaststelling dat het potentieel van technologie voor de sport wellicht wordt overschat voor techneuten en wordt onderschat door de sportsector heeft diverse oorzaken. De werelden opereren nu vaak los van elkaar. Om de verschillende werelden nader tot elkaar te brengen is een domein overstijgende aanpak noodzakelijk waarbij vanaf de start al wordt samengewerkt door eindgebruikers, professionals, techneuten en sport- en beweeg experts.

3. Waarde voor de doelgroep

De waarde voor de doelgroep wordt ingeschat als kansrijk. Alleen de niet-sporters zullen deze waarde waarschijnlijk (nog) niet zien. Als je de doelgroep in de uitwerking betreft dan zien we het als uiterst kansrijk.

De oplossing van dit WP is van waarde voor verschillende doelgroepen:

- sportende en niet sportende eindgebruikers (kinderen, volwassenen en ouderen). Dit is een brede groep en representativiteit zal lastig zijn.
- professionals (trainer-coaches, leefstijlcoaches, buurtsportcoaches, gymdocenten, uitbaters, commercieel aanbod). Bij hen leeft niet alleen de vraag wat er ingezet kan worden, maar vooral hoe (zie KIA Sport en Bewegen).
- ondernemers en bestuurders in de sportsector.

Wanneer technologie om de hoek komt kijken als een middel voor oplossing bij de groep 'lage SES', is het de vraag in hoeverre deze groep voldoende digitaal vaardig is en of bij hen niet eerst zwaardere problematiek opgelost moet worden zoals financiële beperkingen. De vraag hierbij is hoe we de drempels zo laag mogelijk kunnen maken.

4. Partners en inbreng

Dit vraagt om een gezamenlijke en geïntegreerde aanpak (co-design) van gebruikers, professionals, (lokale) overheden, ondernemers en wetenschappers met expertises in sport, gedrag, technologie, management.

Voor gemeenten spelen waarschijnlijk nog wel AVG-vraagstukken.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Onderzoek en innovatie zijn essentieel voor de aanpak van dit WP en met name een actie gedreven en ontwerpgerichte aanpak, waarbij samen ontwikkeld en aangepast wordt met alle betrokkenen en zorgvuldig aan verduurzaming wordt gewerkt.

Op lokaal niveau technologie zijn living labs nodig waarin wordt geëxperimenteerd.

De HBO en WO agenda matchen goed met dit WP.

Er zijn ook gemeenten die best wel stappen (willen) zetten.

6. Intenties: Een soepele community vorming is mogelijk

Er is nog geen zicht op of er een soepele community vorming mogelijk is.

7. Financieringsmogelijkheden

Het 'spel' tussen overheid en markt is interessant te verkennen. Denk aan de Pokémon-rage waar de lokale overheid wellicht op maat op had kunnen inspelen.

Kansen voor financiering zien we als kansrijk vanuit de onderzoeksbril. Technologie is vrij makkelijk aan de meeste onderzoeksprogramma's te koppelen. Gezien de digitalisering van de samenleving, verder haakt het vrij makkelijk aan bij het topsectorenbeleid.

We schatten in dat dit voor verschillende soorten bedrijven een interessant inhoudelijk terrein is. Voor sportaanbieders die klanten willen werven en/of behouden en voor technologiebedrijven die wellicht een verdienmodel kunnen ontwikkelen, etc. Hierbij moeten we meer inzicht krijgen in het directe belang van deze partijen (denk aan twee soorten verdienmodellen bij tech-bedrijven: licenties en apps). We moeten dan een goede businesscase hebben om te laten zien wat het hen oplevert.

Thema 1	Inclusief Sporten en Bewegen: Nederland in beweging!
Wicked Problem 6	Bewegen en sporten is geen integraal onderdeel van de (medische en/of preventieve) behandeling waardoor herstel en re-integratie van patiënten niet optimaal is.

Korte omschrijving van het WP

Dagelijkse lichaamsbeweging en sport zijn goed voor de gezondheid, ook bij de behandeling van patiënten ('Exercise is Medicine E=M). Ondanks het feit dat iedereen dat weet, is het nog steeds geen integraal onderdeel van de zorg (in de brede zin). Het is bijvoorbeeld niet opgenomen in DOT's en behandelrichtlijnen of behandelplannen. Doen we dat wel, dan leidt dat tot een verbetering kwaliteit van leven van de patient, meer 'behandelplezier' bij de behandelaar en demedicalisering.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

De maatschappelijke impact is groot, zowel in termen van een reductie van directe en indirecte kosten voor patiënt en maatschappij als in een verbetering van de kwaliteit van leven. De kennis is er wel, maar het wordt niet geïmplementeerd. Dat betekent dat de maatschappelijke impact nog niet breed wordt onderkend.

Het vraagstuk dat focus moet krijgen is het mogelijk maken van financiering binnen de zorg en opname in de behandelrichtlijnen. Dat lijkt een gezondheidszorgprobleem, maar is de facto een maatschappelijk probleem waarvoor ook een oplossing moet komen vanuit de politiek. Het vraagt om een verandering in het normatieve denken over de betekenis van sport en beweging voor de maatschappij en daarmee voor de (gezondheids-)zorg.

2. Systeembenadering

Er is een implementatieprobleem. Het ontbreekt in het politieke en maatschappelijke bestel aan interdepartementaal beleid op dit thema en wat betreft de ketenzorg. Daarnaast is er een gebrek aan maatschappelijke normatieve waardering voor sport en beweging. Dit vraagt om een politieke financieringsbereidheid, her-allocatie van middelen en een reductie van de invloed van andere marktpartijen, zoals bijvoorbeeld Big Pharma. De inschatting is dat het huidige politieke en maatschappelijke bestel lastig te veranderen/beïnvloeden is.

3. Waarde voor de doelgroep

De waarde voor de doelgroep is groot. De oplossing is van waarde voor de BV Nederland, iedere individuele Nederlander. Maar meer specifiek is het met name van waarde voor patiënten en cliënten, omdat zij betere zorg en ondersteuning krijgen.

Voor de praktijkprofessional leidt de introductie van E=M in 'cure en care' tot doelmatiger behandelingen en meer werkplezier.

4. Partners en inbreng

Expertise die nodig is: implementatiedeskundigheid en politiek draagvlak voor fundamentele verandering. Dat laatste wordt als lastig ingeschat.

Partijen die nodig zijn: vooral de politiek, leveranciers en financiers van zorg en het bedrijfsleven (sociale partners), en daarnaast intermediaire en eind-'gebruikers'.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Er is voldoende kennis over de effectiviteit en doelmatigheid van bewegen voor de gezondheid, maar er is geen overeenstemming over de maatschappelijke betekenis en wijze van implementatie van die kennis. Wat bijvoorbeeld nodig is (niet limitatief):

- lobby- en wet/regelgeving gerichte interventies
- implementatie- en participatief onderzoek met embedded scientists, politiek, bedrijfsleven, verzekeraars, beroepsverenigingen, zorginkopers, etc
- doelmatigheidsonderzoek t.b.v. opname in DOT's, klinische behandelrichtlijnen

Er dient een breed-gedragen verandering van het normatieve denken te komen over dit wicked problem.

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

De intenties zijn er, maar er gebeurt nog weinig in de praktijk.

Het past in de WO-agenda / Watertoren en diverse onderzoeksgroepen zijn er mee bezig of willen dat. Zo ook het Kenniscentrum Sport en Bewegen.

7. Financieringsmogelijkheden

Financieringsmogelijkheden worden als lastig ingeschat. Men denkt aan:

- Politiek
- Zorgverzekeraars
- Sociale partners

De inschatting is dat marktpartijen zullen tegenwerken, zoals bijvoorbeeld big pharma

Thema 1	Inclusief Sporten en Bewegen: Nederland in beweging!
Wicked problem 7	Sport en beweegaanbod wordt niet goed ontsloten in Nederland

Korte omschrijving van het WP

Nederland beweegt te weinig. Er is een andere strategie nodig om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. Om meer mensen te activeren moeten we meer leren denken vanuit de vraag in plaats van het sport- en beweegaanbod. We verplaatsen ons te weinig in het leven dat gewone mensen leven. Terwijl dat juist een driver gaat zijn voor de oplossingen van alle Wicked Problems. Je hebt verschillende groepen mensen. Mensen die willen en kunnen sporten (via bestaande verenigingen of commerciële aanbieders), mensen die niet willen of kunnen en mensen die wel willen maar nog niet geactiveerd zijn (die niet weten hoe en waar). Op die laatste groep richten we ons nog te weinig, terwijl daar grote winst behaald kan worden.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport en samenleving

Uit een eerdere achterbanraadpleging is geconstateerd dat voordat mensen zich (willen) aansluiten bij een sportvereniging, vaak iets anders vooraf gaat. Mensen willen eerst weer plezier ervaren in het sporten en bewegen, zelfvertrouwen opbouwen, eenzaamheid bestrijden, vaardiger worden en/of weten wat ze leuk vinden of op welke manier zij zich beter / gezonder voelen. Veelal is dat in eerste instantie gekoppeld aan een verbetering van leefstijl. Om meer mensen in beweging te krijgen, vraagt dat daarom niet altijd om klassiek aanbod vanuit de kokers van bestaande verenigingen/clubs/instituten. Maar aanbod dat zich richt op diegene die wel willen, maar die op de een of andere manier nog niet geactiveerd zijn. Aanbod als *instap* naar de sportvereniging. Aanbod dat uitgaat van bijvoorbeeld professionals waarmee mensen al in aanraking komen: de huisarts, de leefstijlcoach of de fysiotherapeut. Want activatie leidt tot bewegen en door dat op een manier te doen die mensen leuk vinden of past in hun leefstijl zal dat uiteindelijk ook kunnen leiden tot meer sportdeelname. Belangrijk hier is dat deze consumenten identiteit en erkenning kunnen halen uit deze activatie en beweging en niet perse uit sport.

2. Systeembenadering

Dit is nog niet duidelijk omschreven, maar vanuit de systeemgedachte vraagt dit om een aanpassing in het systeem om meer samen te werken met andere ketenpartners in de gemeenten.

3. Waarde voor de doelgroep

Dit is vooral van waarde voor mensen die wel willen bewegen, maar niet weten hoe en waar. Dat zij worden aangesproken op een manier waarin zij zich kunnen herkennen omdat de manier van activatie en beweging past in hun dagelijkse leven en het niet perse gaat om sport.

4. Partners en inbreng

Benodigde expertise vanuit twee perspectieven:

- Consumenten psychologie: het kunnen denken vanuit de gebruiker in zijn/haar specifieke context en day leven echt proberen te begrijpen (emotionele connectie)
- Aanbod expertise: niet vanuit de kokers van bestaande clubs en instituten, maar aanbod dat zich richt op diegene die wel willen maar op de een of andere manier nog niet geactiveerd zijn. Dat aanbod moet vervolgens zichtbaar en beschikbaar gemaakt worden in de context van de gebruiker. Dat kan bijvoorbeeld via "Google sport", een plek waar aanbod bij elkaar komt en waar de mensen die wel willen maar nog niet geactiveerd zijn het kunnen vinden op een manier die aanzet tot activatie.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Onderzoek en Innovatie nodig, maar niet het klassieke onderzoek, maar een verdieping naar de behoefte van de klant/ eindgebruiker. We kunnen het huidige sport en bewegen aanbod 'vermarkten' echter sluit het aanbod aan op de vraag? We hebben te maken met gedrag en cultuur waar aangetoond is dat een verandering 3 tot 5 jaar de tijd zal vragen. Hoe beter de vraag in beeld, hoe duidelijker het aanbod kan worden vastgesteld eventueel hulp met innovatie. Dit kan versnellend werken. De omslag in denken en de vraagstelling is: hoe gaan mensen meer eigen verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen gezondheid? What's in it for me?

Gedacht wordt aan onderzoek gericht op experimenten en snel leren. Daarbij is ook Community vorming belangrijk, omdat je vanuit een 'community-setting' leert om je te kunnen verplaatsen in anderen en op die manier makkelijker met elkaar maatschappelijke problemen kan oplossen.

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

Er is nog geen zicht op of er een soepele community vorming mogelijk is.

7. Financieringsmogelijkheden

Er is nog geen zicht op financieringsmogelijkheden.

Thema 2	Toekomstbestendige sportvoorzieningen
Wicked problem 1	De exploitatie van accommodaties blijft onderbenut

Korte omschrijving van het WP

We hebben in Nederland een unieke sportinfrastructuur met fantastische accommodaties / sportfaciliteiten. Toch worden ze onderbenut en zien we dat het aantal verenigingen terugloopt. Onderbenutting van sportfaciliteiten kent verschillende samenhangende oorzaken. Zowel gemeenten als het onderwijs exploiteren sportfaciliteiten. De geldstromen voor het gebruik van deze 2 sportfaciliteiten zijn niet met elkaar verbonden ('clustervorming') en er wordt weinig samengewerkt door gemeenten en schoolbesturen. Ook bovenregionaal wordt weinig samengewerkt en het bouwen van nieuwe accommodaties wint het vaak van het samenwerken tussen accommodaties. De faciliteiten worden tot op heden nog steeds met name in de avonden en in de weekenden benut, wat leidt tot een beperkte bezettingsgraad. De grote mate waarin wordt gewerkt met vrijwilligers is onderdeel van de onderbenutting: zij zijn minder in staat om tijdens werktijden inzet te plegen. Met name de buitensporten kampen met dit vraagstuk. Daarnaast worden de accommodaties en verenigingen door stakeholders steeds meer 'gedwongen' om te kijken naar een meer duurzame exploitatie. Hoe krijgen wij die verenigingen met de nodige ondersteuning gezamenlijk in beweging om bestaande en nieuwe doelgroepen optimaal te bedienen in hun (sport)behoefte en daarmee de bezettingsgraad te optimaliseren? Wat betekent dat voor eigenaarschap en beheer van accommodaties? Het maatschappelijk rendement blijft achter bij de potentie. Gebrek aan kennis en organisatorisch vermogen vormen deel van het probleem. Kan de nieuwe omgevingswet een rol spelen bij het verbeteren van de exploitatie? En wat betekent een ander samenspel tussen commerciële sportaanbieders en de klassieke vereniging?

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport² en samenleving

Als we sport (en haar accommodaties) nog meer als ontmoetingsplek voor de lokale samenleving (sport verbindt) positioneren kunnen we positieve impact maken op thema's als eenzaamheid, vitaliteit en participatie. Dit is in belang van burgers en gemeenten. Ook investeren in duurzaamheid heeft financieel en maatschappelijke betekenis voor de sportverenigingen en gemeenten. Het bepalen van focus in relatie tot het behalen van het grootste maatschappelijke nut is nu nog lastig.

In algemene zin is de betekenis gelegen in:

- Maatschappelijk rendement van voorzieningen wordt vergroot
- Professionalisering van de sportsector
- Hardware duurzaam op orde

2. Systeembenadering

Het is de sportsector en gemeenten tot op heden niet gelukt om de exploitatie duurzaam te verbeteren. Blijkbaar zijn er andere partijen nodig die een nieuwe invalshoek meebrengen om het vraagstuk op te lossen. Er is niet uitgewerkt welke partijen dit kunnen zijn.

3. Waarde voor de doelgroep

De oplossing is van grote waarde voor zowel de eindgebruiker en de intermediair (professional). De eindgebruiker (leden sportverenigingen) kan door een betere benutting van de accommodatie sporten wanneer het voor hem/haar wenselijk is. Hierdoor zal hij/zij zich lokaal meer verbonden voelen en is de kans op een leven lang sporten (en dus een vitaler en mogelijk sociaal rijk(er) leven) groter. Indirect belang voor de samenleving is het uitstellen van langdurige en dure zorg d.m.v. meer bewegen, meer sociale participatie, integratie etc. en dus minder eenzaamheid en mentale problematiek. Voor de exploitant/eigenaar (gemeente, sportvereniging, school etc.) is er een financieel belang. Voor de wijk betekent het toegenomen leefbaarheid/veiligheid, minder vernielingen (sociaal toezicht) en meer betrokkenheid.

4. Partners en inbreng

- De expertise die hiervoor nodig is: ondernemerschap, kennis van succes- en faalfactoren, bestaande initiatieven en good practices, lokale vertegenwoordigers uit zorg en onderwijs om goede verbindingen te kunnen maken.
- Partijen die je er bij nodig hebt zijn:
Er zijn geen specifieke partijen genoemd.

² Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

- Hoe krijgen wij die verenigingen met de nodige ondersteuning gezamenlijk in beweging om bestaande en nieuwe doelgroepen optimaal te bedienen in hun (sport)behoefte en daarmee de bezettingsgraad te optimaliseren?
- Welke succes/faalfactoren zijn er, gebaseerd op bestaande initiatieven
- Hoe kunnen innovatieve inrichtingen van accommodaties bijdragen aan behoeften van groepen gebruikers?
- Welke exploitatiemodellen zijn er en wat werkt daarin wel en niet?
- Hoe verhoog je inkomsten en verlaag je kosten?
- Hoe benut je het speelveld van commerciële en klassieke sportaanbieders optimaal en beslecht je een ongelijk speelveld?

Uit de eerder gehouden achterbarraadplegingen komt een aantal vragen voort dit het WP laden:

- Hoe zorgen we dat onderwijs en sport meer samenkomt?
- Hoe kunnen we gemeenten en schoolbesturen verleiden tot meer samenwerking?
- In hoeverre helpt een sportwet daarbij? Zo ja, wat moet je daarin regelen?
- Wat is het effect van het onteigenen van al het vastgoed? Biedt dat meer ruimte om te kunnen werken vanuit de gebruiker?
- Hoe kunnen we de omgevingswet beter benutten?
- Hoe kunnen we zorgen voor meer spreiding in het gebruik van sportvoorzieningen?
- Hoe kunnen we de gebruiker centraal stellen bij de exploitatie om multifunctioneel gebruik van accommodaties beter en makkelijker mogelijk maken?
- Hoe zorg je bij een nieuw type multifunctionele faciliteit dat het eigenaarschap door iedereen gevoeld wordt? Dat iedereen zich er onderdeel van voelt?
- Hoe zorg je voor een meer integraal perspectief bij het beheer van een multifunctionele ruimte?
- Hoe zorg je dat je de eigenheid en aantrekkelijkheid van een plek behoud voor alle gebruikers?
- Hoe ga je bepaalde bestaande culturen doorbreken? Hoe zorg je dat gebruikers zich welkom voelen? Mensen denken soms: 'dat park is van de voetbal, daar ga ik niet heen'.
- Hoe zorgen we dat we bestaande kennis meer benutten en toepassen in de praktijk?
- Wat is het effect sociale tarifiering op de spreiding van voorzieningen en de sportdeelname?
- Wat is er nodig vanuit de sport om nieuwe doelgroepen aan te spreken?
- Hoe zorgen we dat diverse en inclusieve toestroom naar accommodaties tot stand komt?
- Hoe spelen we beter in op de klantvraag? Hoe zorgen we dat het aanbod beter aansluit het perspectief en de behoeften van gebruikers?
- Hoe creëren we marktgericht denken en ondernemerschap bij sportaanbieders, zodat we beter kunnen inspelen op die klantvraag en faciliteiten breder worden ingezet?
- Hoe bevorderen we integrale samenwerking met partners uit andere domeinen?
- Op welke manier kunnen sportaanbieders bijdragen aan de doelen van andere organisaties?
- Wat is de toegevoegde (maatschappelijke en economische) waarde / rol van sport- en beweegaanbod voor andere domeinen, zoals onderwijs, welzijn, zorg, jeugd?
- Hoe ziet de spreiding in sportdeelname er uit wanneer iedere sport een gelijk prijspeil kent? Is voetbal dan nog steeds de grootste sport en ijshockey een kleine sport?
- In hoeverre leidt de sociale tarifiering (in het algemeen belang) ertoe dat ondernemers van de sportmarkt geweerd worden?

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

Veel partijen hebben belang bij het oplossen van het vraagstuk. De bereidheid om daarin samen op te trekken is niet uitgewerkt.

7. Financieringsmogelijkheden

Het organiseren van de bekostiging wordt als lastig ingeschat.

Voorbeelden:

- Ter illustratie van de discussie een artikel uit allesoversport.nl dat ingaat op succesfactoren van een open sportclub. Zie: [Dit zijn de mensen achter DZC'68 – van voetbalvereniging naar Open Club – Allesoversport.nl](#)

- KNLTB heeft het platform 'Meet &Play' gestart (meetandplay.nl) gericht op het gebruik van tennisbanen in de daluren. Past bij nadenken over oplossingen voor de lage bezettingsgraad van sportvelden overdag, door de week. Contactpersoon: 5.1.2e
- Koninklijke Nederlandse Zwembond: voorbeelden van het opvangen de stijgende kosten van een publiek zwembad zijn de vinden in het masterplan accommodaties van KNZB, zie <https://lnkd.in/eaTGZYyM>.

Thema 2	Toekomstbestendige sportvoorzieningen
Wicked problem 2	Er is geen gemeenschappelijk beeld waar de toekomstige sportinfrastructuur aan moet voldoen zodat ontwikkelingen en initiatieven elkaar onvoldoende versterken en professionalisering achter blijft.

Korte omschrijving van het WP

In de toekomst is de vraag naar sport anders dan het moment waarop je start met de ontwikkeling van de sportaccommodatie. Ook leeft er bij iedereen een ander beeld over deze toekomstige sportinfrastructuur. Vaak is er bij de start onvoldoende en tegenstrijdige informatie beschikbaar. Mogelijk bestaat de doelgroep nog niet eens of kan verwacht worden dat de doelgroep verandert in de loop der tijd. Naast de (deels voorspelbare) veranderingen in wensen en behoeften van de mogelijke gebruiker, verandert er aan de accommodatie kant ook een hoop. Nieuwe normen, nieuwe regels en voorschriften zorgen voor een veranderende kijk op de infrastructuur. Politieke perspectieven veranderen ook vaak over tijd, bijvoorbeeld ingegeven door toegenomen aandacht voor duurzaamheid.

Focus: De voorzieningen (faciliterende kant) sluiten onvoldoende aan op veranderende vraag van de bevolking (de klantkant). Er zit spanning tussen wensen en vereisten voor individuen versus groepen, en meerdere groepen die tegelijk gebruik willen maken van dezelfde voorziening. De faciliterende rol is lastig met verschillende vormen van beheer. Het diverse landschap van aanbieders versterkt elkaar onvoldoende en houdt te weinig aansluiting bij de veranderende omgeving.

Hoe gaan we bijvoorbeeld om met een accommodatie die van 5 partijen is? Bij dit vraagstuk spelen vele stakeholders een rol, met elk een eigen agenda. Er is geen duidelijk beeld van "goed en fout", geen eenduidig doel en dus probleemdefinitie. De sportaccommodaties van de toekomst moeten ervoor zorgen dat de toekomstige sporter maximaal wordt gefaciliteerd. Er zijn nu nog onvoldoende mogelijkheden voor zelfwerkzaamheid (inzet burger). Ook zijn er nog onvoldoende mogelijkheden om minder afhankelijkheid te zijn van professionals.

Het speelveld is ondoorzichtig: eigendomsverhoudingen en verantwoordelijkheden zijn onduidelijk en regelgeving is niet ondersteunend maar beperkend. Mogelijkheden tot breder inzetten van sportvoorzieningen worden niet genoeg benut. Nieuwe opkomende sporten die door marktpartijen worden opgepakt vinden nog onvoldoende hun plek. Overheden willen die ontwikkeling wel stimuleren, maar willen niet bijdragen aan winst van deze ondernemende organisaties (boulderen, skate, padel). Het landschap vraagt om uitlijning van de wisselwerking tussen overheid, marktpartijen en stichtingen/verenigingen waar regelgeving niet beperkend is en ruimte biedt aan aanbod dat elkaar versterkt en kan meebewegen met de veranderende behoefte van de omgeving.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport³ en samenleving

De meerwaarde van het oplossen van dit vraagstuk is dat we een sportinfrastructuur hebben die de toekomstige vraag faciliteert. Gevolg is dat meer mensen eenvoudig gebruik kunnen maken van voorzieningen die bij hun behoeften aansluiten, wat zorgt voor verbinding en voor sportieve prestaties op elk niveau. Meerwaarde is er voor verenigingen, regulier en commercieel, voor de burger die aanbod op maat kan verwachten en voor de gemeente die haar burgers beter kan ondersteunen op de weg naar sport en bewegen.

2. Systeembenadering

Er is een scala aan spelers verbonden met het vraagstuk. Het samenspel bepaalt de uitkomst: gemeenten, groepen burgers met wensen, wetgevers, verenigingen, sportbonden, scholen, zorgaanbieders (bijv. de fysiotherapeut die gebruik kan maken van een sportaccommodatie om praktijk te houden).

3. Waarde voor de doelgroep

De oplossing is van grote waarde voor zowel de eindgebruiker en de intermediair (professional).

- De gebruiker is de sporter/bezoeker in de buurt en diens omgeving. Dit kan dus zowel ouder en kind zijn als de individuele sporter. De waarde voor de gebruiker is dat er structureel de juiste faciliteiten gebouwd worden op het juiste moment, met meer eigenaarschap voor de

³ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

gebruikersgroepen. Dit heeft gevolgen voor gezondheid, participatie en het welzijn van mensen en dit werkt weer door in andere beleidsvelden.

- Ook voor de community/wijk is er waarde: voor velen een passend aanbod, betrokkenheid en een levendige wijkvoorziening.
- De sportaanbieder zal meer mensen kunnen verbinden aan het aanbod.
- De zorg- en onderwijsprofessional kan voordeel halen uit het benutten van de accommodatie voor andere doeleinden en combinatiefuncties: bijv. fysio houdt praktijk in de accommodatie, deel van de gymlessen van school worden op de accommodatie gegeven.
- De gemeente heeft minder leegstand in accommodaties en benut sport voor burgerbetrokkenheid, eigenaarschap burgers bij de voorziening en daardoor minder vernielingen etc.
- Er komt meer samenhang tussen inrichting van de buitenruimte en voorzieningen.
- Sportvoorzieningen dragen meer bij aan de Sustainable Development Goals.

4. Partners en inbreng

- De expertise die hiervoor nodig is: wetenschap over bewegingsbehoeften van groepen, demografische ontwikkelingen, wet- en regelgeving van de overheid, omgevingswet, gebruikers van accommodaties, bedrijven uit bouwsector, expertise over beheer, inrichting accommodaties, normerende overheidsorganen, kennis van beheervormen (en eigenaarschap), juridische expertise.
- Partijen die je er bij nodig hebt zijn: o.a. Mulier Instituut, VSG, gemeenten, N*N/sportbonden, NLActief/POS, gebruikers, verenigingsbesturen, bedrijfsleven.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Zowel onderzoek als innovatie speelt een rol bij de oplossing van het WP.

- Leren van elkaar en analyseren welke factoren van invloed zijn op succesvolle manieren van accommodatiebeheer.
- Hoe kun je successen repliceren of opschalen: wat zijn de werkzame onderdelen?
- Analyseren en maken van prognoses van wat we redelijkerwijs kunnen verwachten in het landschap van sport en bewegen: wat verandert er in leeftijdsopbouw, in wensen van specifieke groepen etc.
- Innovatie speelt een grote rol: niet alleen het gebruik van een voorziening wordt anders. De accommodaties en de inrichting ook, in samenhang met buitenruimte.
- Zicht op het speelveld, wat wil gebruiker echt (behoefte en trendstudies, hoe werken externe ontwikkelingen in op de sport).
- Verzamelen en delen van goede voorbeelden. Aan de andere kant ook inzicht verschaffen in de vertaling naar lokaal maatwerk – lokale vraag en aanbod verschilt.
- Vertaling van vraag naar aard en soort aanbod.
- Kennis en innovatie is nodig om te komen tot juiste aanpassing van wet- en regelgeving.
- Analyse van het speelveld: wie is waarvoor verantwoordelijk.
- Analyse van vormen van 'eigenaarschap' van sportaccommodaties en ontwikkeling van nieuwe vormen van eigenaarschap en management van sportaccommodaties.
- Zicht op vraagkant van sport – wat wil de gebruiker en welke beperkingen spelen er in het gebruik van sportvoorzieningen (welke behoefte heeft de sporter van de toekomst). Hoe wil de sporter graag dat de faciliteit georganiseerd wordt. Combinatie hardware, orgware en software. Wat zijn de verwachtingen van accommodatie, beheer, organisatie, activiteiten, ander aanbod?
- Landschapskaart sportaccommodaties: helderheid over de verschillende benodigde randvoorwaarden voor het realiseren van toekomstbestendige sportaccommodaties (duurzaamheid, wet- en regelgeving, vraag-aanbod).
- Eigenaarschap teruggeven aan aanbieders – faciliterende/regisserende rol van de overheid. Hier speelt juridisch vraagstuk (expertise)

Tijdens de eerder georganiseerde achterbanraadpleging zijn hiernaast naar voren gekomen:

- Is het mogelijk om tot een gemeenschappelijk sportnorm per m2 te komen?
- Hoeveel binnen / buiten / ongebonden sportmogelijkheden hebben we op termijn nodig om aan de beweegrichtlijn en de veranderende klantvraag te voldoen?
- Aan welk programma van eisen moet de toekomstige sportinfrastructuur voldoen?
- Hoe hou je daarbij rekening met verschillen tussen grote en kleine gemeenten?

6. Intenties: Een soepele community vorming is mogelijk

Bestaande organisaties moeten handen ineen slaan en bestaande (lokale) netwerken versterken en ondersteunen. Netwerken kunnen analyseren welke voorwaarden je minimaal nodig hebt om iets te laten slagen: lokaal onderzoeken en uitproberen en dan opschalen samen met de betrokken organisaties. Een living lab zou meerwaarde kunnen hebben.

De groep gaf aan dat het een interdisciplinair vraagstuk is met verschillende partijen met verschillende belangen en met beperkingen vanuit wet- en regelgeving. Er is zeker goede wil, maar dat neemt niet weg dat het complexe materie is en het lastig is uitspraken te doen over hoe soepel dit gaat verlopen.

7. Financieringsmogelijkheden

Er is weinig concreet gezegd over de wijze waarop onderzoek gefinancierd kan worden. Er wordt gedacht aan: bedrijven, overheden, sportsector, crowd funding, ZonMw en/of NWO gelden. Esrasmus+ is een optie, maar dan zou het een Europees project worden.

Thema 2	Toekomstbestendige sportinfrastructuur
Wicked problem 3	Het ongelijke speelveld tussen commerciële aanbieders en de (traditioneel georganiseerde) verenigingen maakt dat de potentie van de commerciële aanbieders bij het in beweging krijgen en houden van mensen onderbenut blijft.

Korte omschrijving van het WP

In Nederland sporten circa 5 miljoen mensen bij een sportvereniging. Circa 7 miljoen mensen sporten bij een ondernemer. De sport in Nederland kent een ongelijk speelveld: circa 1,2 - 2 miljard euro wordt jaarlijks door de overheid in verenigingssport geïnvesteerd. KPMG schrijft in haar rapport in opdracht van de NIsportraad: 50% van het lidmaatschap bij een sportvereniging wordt betaald door de overheid.

Het ongelijke speelveld tussen commerciële aanbieders en de (traditioneel georganiseerde) verenigingen maakt dat de potentie van de commerciële aanbieders bij het in beweging krijgen en houden van mensen onderbenut blijft. Dit is één van de conclusies uit het onderzoek 'naar een toekomstbestendige sportbranche' van de Nationale Sportraad.

In de sport wordt de prijsongelijkheid tussen regulier en commercieel aanbod in stand gehouden. Het toegankelijk houden van de sport wordt teveel gekoppeld aan het prijsniveau. Door subsidies en maatschappelijke huur creëert de lokale overheid onbewust een ongelijk speelveld voor de ondernemers in de sport. Het gevolg is dat de ondernemer hierdoor ook een te laag tarief moet rekenen voor haar product om concurrerend te zijn met de vereniging. Dit vertaalt zich uiteraard door in het loon van de professional. Dat komt de kwaliteit van de sector niet ten goede. Voor het in beweging brengen van mensen die nu nog niet bewegen heb je goede kwaliteit en professionaliteit nodig.

Er gaat meer geld naar (traditioneel georganiseerde) sportverenigingen dan naar commerciële sportaanbieders, terwijl meer mensen sporten en bewegen bij commerciële sportaanbieders. Zij zijn veelal ook beter toegerust zijn om specifieke groepen uit de samenleving verantwoord te laten bewegen (zoals ouderen en mensen met een beperking). De kosten die een commerciële aanbieder maakt om goed gekwalificeerd kader in dienst te nemen en houden en voor huur/aanschaf/onderhoud van voorzieningen/accommodaties maken dat de prijs voor lidmaatschap nooit zo laag kan zijn als bij een sportvereniging die drijft op vrijwilligheid en die daarnaast gebruik kan maken van vormen van financiële ondersteuning.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport⁴ en samenleving

Het is belangrijk dat meer mensen gaan bewegen; Commerciële aanbieders kunnen hierbij een rol van betekenis spelen. Het sportaanbod van de commerciële aanbieders kan onderscheidend zijn t.o.v. het aanbod van de vereniging doordat meer wordt geïnvesteerd in de kwaliteit en professionaliteit van trainers. En specifieke doelgroepen daardoor profiteren van een kwalitatief hoogwaardig aanbod.

2. Systeembenadering

Als de overheid, reguliere sport en commerciële sport hier niet samen in optrekken verandert er systemisch niets.

3. Waarde voor de doelgroep

De oplossing is van grote waarde voor zowel de eindgebruiker en de intermediair (professional).

- Beter opgeleide professional is beter in staat om doelgroepen als ouderen te helpen. Dat heeft waarde voor de eindgebruiker en de professional, dus ook de arbeidsmarkt in de sportsector
- Waarde voor de gemeente is een breder sportaanbod, ook voor kwetsbare groepen
- Beter aanbod – leukere baan – betere borging (volhouden)

4. Partners en inbreng

Expertise en partijen die je er bij nodig hebt zijn:

- Sportwereld: verenigingen, ondernemers, sportbonden, POS etc
- Overheid - gemeenten (extra aandacht voor kwetsbare groepen, geen elite product), rijksoverheid (fiscale systeem)
- Wetenschap (omslagpunt/prijselasticiteit, welke rol speelt prijs hier binnen)

⁴ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

- Maatschappelijke organisaties incl. eindgebruiker zelf, onderwijs, zorgverzekeraar (financiering, prikkels naar sporten & bewegen/gezondheid)
- Bedrijfsleven: in de sport, vanuit marketing perspectief

5. **Onderzoek en innovatie als oplossing**

- Welke stelselwijziging is nodig en mogelijk om het gehele speelveld beter te benutten?
- Innovaties: welke sociale innovaties bij sportaanbieders zijn mogelijk?
- In hoeverre speelt prijs een rol bij de keuze voor tak van sport/sportactiviteit? En is dat afhankelijk van bepaalde factoren (SES, leeftijd etc.)?
- Hoe ontwikkelt de verwachting van potentiële sporters zich: Verwachten mensen steeds meer voor hetzelfde geld?
- Durven sportaanbieders een hogere prijs te vragen? Durven ze wel de kostprijs door te berekenen? Wat is het omslagpunt? Hoe investeer je dan in kwaliteit?
- Is de gemeente er voldoende op gericht om de sportmarkt te benutten of moet het met name prijslaagdremkelig blijven? In Steenwijkerland doen ze dat goed, daar mogen kinderen zelf kiezen waar ze willen sporten.
- Hoe kun je sport laagdrempeliger maken, door bijv. je sport bijvoorbeeld aftrekbaar te maken?
- Er is nog weinig onderzoek naar prijselasticiteit gedaan. Er zijn een paar eerste studies vanuit het Mulier Instituut en de HAN, maar er is meer onderzoek nodig op dit vlak.
- Qua type innovatie gaat het vooral om sociale innovaties. Er is nog niet echt zicht op waar de onderzoeksgelden zitten.

Vragen die tijdens de achterbanraadpleging naar voren zijn gebracht:

- Hoe kan het economisch model van de sport anders worden georganiseerd, zodanig dat we een gelijk speelveld creëren? Welke andere innovatieve structuren zijn mogelijk om commercieel aanbod ook laagdrempelig te kunnen aanbieden? Voorbeeldconcepten: sportpas jeugd, strippenkaarten of het financieren van locaties.
- Wat betreft de waarde van de doelgroep constateert de groep dat consumenten steeds meer verwachten en vragen van aanbieders. De vraag is of zij ook bereid zijn meer te betalen en of bestuurders van verenigingen een hogere prijs durven vragen. Een belangrijke onderzoeksvraag is wat het omslagpunt hierin is. En hoe je vervolgens weer terug investeert naar kwaliteit.

6. **Intenties: Een soepele community vorming is mogelijk**

Dit is niet uitgewerkt.

7. **Financieringsmogelijkheden**

Gemeenten kunnen een rol spelen vanuit het perspectief van sportstimulering (wellicht ook huidige vorm van financieren evalueren?)

Verder niet uitgewerkt.

Thema 2	Toekomstbestendige sportinfrastructuur
Wicked problem	De veiligheid van het sportklimaat is onvoldoende aanwezig en geborgd

Korte omschrijving van het WP

Te vaak is er onvoldoende sprake van een veilig sportklimaat. Het gaat om een aan(af)wezigheids- en borgingsvraagstuk van een pedagogisch veilig sportklimaat. Hieronder verstaan we: een sportomgeving waar alle jeugdigen (mensen) zich met plezier optimaal kunnen ontwikkelen in en door sport, door het creëren van een ontwikkelingsgerichte, motiverende, zorgzame en sociaal veilige omgeving.

Het is van belang de juiste context te creëren waaronder sport van waarde kan zijn voor de (ontwikkende) mens en maatschappelijke betekenis kan genereren.

Veilig sportklimaat is nog geen standaard onderdeel van beleid, terwijl het integraal zou moeten worden meegenomen met beleidsvorming, interventies en het doen van onderzoek. Het moet worden gezien als een pre-conditie. Als je sport en bewegen wil inzetten als middel om een scala aan doelen (van andere sectoren) te behalen, dan moet de kwaliteit van de begeleiding omhoog en dat kunnen we alleen samen met andere sectoren doen. In de praktijk blijkt de sportvereniging, de sportvoorziening niet altijd een veilige plek. Grensoverschrijdend gedrag is ook in de sport een groot probleem. Dit vraagstuk is nergens geborgd en zou een zinvol onderdeel zijn van de sportwet en verplichte regelgeving.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport⁵ en samenleving

- Sport heeft grote positieve maatschappelijke impact (op gezondheid, sportparticipatie / ledenbehoud, ontwikkeling van jeugdigen) *als* het gegeven wordt vanuit een pedagogische en veilige sportcontext.
- Sport heeft tal van fysieke, mentale, sociale en gezondheidseffecten en wordt vaak beschouwd als derde opvoedingsmilieu (bijdragend aan de persoonlijke en sociale ontwikkeling van jeugdigen). De nadruk ligt op *kán*, omdat de positieve ontwikkelingseffecten niet vanzelf ontstaan maar afhankelijk van de omgeving waarin gesport wordt. Sterker nog, in de praktijk blijkt de sportvereniging, de sportvoorziening niet altijd een veilige plek. Grensoverschrijdend gedrag is ook in de sport een groot maatschappelijk probleem.
- Een pedagogisch veilig sportklimaat is een basisvoorwaarde voor sport als sport van maatschappelijke betekenis wil kunnen zijn. Een basisvoorwaarde om de positieve effecten van sport te bereiken en tegelijkertijd de negatieve effecten tegen te gaan.

2. Systeembenadering

Een pedagogisch veilig sportklimaat is nog geen vanzelfsprekendheid binnen de (georganiseerde) sport. In het gehele systeem van de sport vraagt een dergelijk klimaat om aandacht (realisatie) en borging daarvan (bij verenigingen, bij ondernemers en andere aanbieders). Meerdere actoren zijn verantwoordelijk voor een pedagogisch veilig sportklimaat, zowel op macro (beleidsmakers), meso (sportaanbieders, ouders) als micro (trainers/coaches / sporters) niveau. Van belang is het aan te sluiten bij de doelgroep wil en het centraal stellen van mensen in plaats van het systeem.

3. Waarde voor de doelgroep

Zie 1.

4. Partners en inbreng

Expertise en partijen die je er bij nodig hebt zijn:

- kennis van en over de georganiseerde sport en zijn vele vrijwilligers (systeem kennis);
- kennis van veranderingsprocessen;
- kennis van een pedagogisch sportklimaat,
- kennis van een veilig sportklimaat;
- kennis van professionalisering in de sport (human capital);
- kennis over wet en regelgeving in een verenigingsstructuur dan wel de noodzaak tot verankering in een sportwet;
- technologische kennis; social media kennis; ...

⁵ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

Partners: HBO, WO, MBO, verenigingen, gemeenten, nationale overheid, NOC*NSF, sportbonden, KVLO, onderwijsraden, Jeugdzorg, Nederlands Jeugd Instituut, (technologie) bedrijven

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

- Hoe bewerkstelligen we een cultuur/ gedragsverandering
- Kunnen we een routekaart naar een veilig sportklimaat ontwerpen in de sport
- Wat kunnen we leren en samendoen met andere sectoren
- Hoe zorg je ervoor dat bestaande kennis op de juiste plek terecht komt
- Hoe rusten we vrijwilligers toe en hoe maken we de 'inhaalslag' (Human Capital agenda)
- Hoe kunnen we effectief gebruik maken van digitale ondersteuning, sociale media en campagnes.

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

De community rond dit vraagstuk is zeer actief, maar intern gericht. De vraag is vooral hoe dit vraagstuk te prioriteren: waar begin je met zorgen dat veilig sportklimaat een pre-conditie wordt (voorwaarden overheid/ sportwet etc.)?
 Optie is de community verruimen en cross-sectoraal te maken, input van andere sectoren en wederom de mens/ kind centraal en als uitgangspunt nemen bij het vormen van een community. Gezamenlijke aanpak ontwikkelen op het gebied van jeugd en samenwerken met de diverse sectoren is kansrijk.

7. Financieringsmogelijkheden

- Thema is aanwezig op beleidsniveau en hier kan onderzocht worden of er kansen liggen voor financiering

Thema: 3	Topsport die inspireert
Wicked Problem: 1	De waarde die topsport (evenementen) toevoegt aan de samenleving is onvoldoende duidelijk

Korte omschrijving van het WP

De "maatschappelijke waarde" is een veelomvattend begrip omdat 1) het betrekking heeft op meerdere groepen personen (o.a. deelnemers, bezoekers, volgers via de media, lokale inwoners), 2) er verschillende typen effecten zijn (o.a. economisch, sociaal-cultureel, fysiek) en 3) er wenselijke effecten en onwenselijke effecten zijn (waarbij een effect ook tegelijkertijd door één groep als wenselijk wordt gezien en door een andere groep als onwenselijk (bv drukte door live bezoekers van een evenement)).

- In 2019 is deelakkoord 6 van het nationaal sportakkoord ondertekend: Topsport die inspireert. Hierin is de ambitie vastgelegd om zoveel mogelijk Nederlanders te inspireren met de kracht van topsport.
- Maar: wat is de inspirerende kracht van topsport? Waarom en waartoe inspireert topsport? Welke waarde heeft topsport voor de maatschappij? En hoe kunnen we die waarde verder vergroten? Hoe zorgen we dat de topsport die centraal en selectief georganiseerd is, breed en lokaal waarde heeft? En moeten we die waarde willen/kunnen meten en daarmee zichtbaar/aantoonbaar kunnen maken?
- Met uitzondering van het Messi-model/onderzoek is er nog geen eenduidige/onderbouwde kennis op dit vlak.
- Er wordt al jaren gesproken over het verband tussen topsportsucces en een hogere sportdeelname, maar in onderzoek is dit nog nooit aangetoond. Toch komt deze vraag en wens steeds opnieuw op tafel.
- Moeten we ons dus richten op andere (inspirerende) waarde van topsport, of moeten we meer onderzoek doen naar dit verband?

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport⁶ en samenleving:

De maatschappelijke betekenis laat zich nog lastig duiden. Dat komt omdat de kennis/inzicht over wat de maatschappelijke waarde van topsport is nog ontbreekt. Daardoor is het ook lastig aan te geven hoe je kan sturen om maatschappelijke impact te bereiken. Er zijn al wel lopende initiatieven op dit gebied qua onderzoeken die er zijn en partijen die er mee bezig zijn. De waarde voor verschillende doelgroepen moet nog nader in beeld gebracht worden. Ook voor welke doelgroep precies. De waarde lijkt vooral indirect te zijn.

- Aantoonbaar maken van de waarde?
- Legitimatie van de financiering van topsport?
- Vergroten van de financiering van topsport?
- Sturen op daadwerkelijke impact en grotere waarde (i.p.v. op onderbuik: wat leidt wel/niet tot grotere waarde)?

2. Systeembenadering

De sport kan deze vraag niet alleen beantwoorden, juist omdat het gaat om de maatschappelijke waarde ervan, en dus om meerdere verschillende perspectieven op die waarde.

3. Waarde voor de doelgroep

De waarde ligt primair bij beleidsmakers/financiers, en alleen indirect bij sporters en coaches, omdat het niet direct leidt tot een prestatieverbetering, maar mogelijk dus wel tot borging/vergroting van financiering. Topsport kan bijdragen aan het activeren van de maatschappij echter is topsport niet het instrument maar een podium dat je kan benutten als aanjager voor het creëren van draagvlak. Een uitdaging is het verkrijgen van zichtbaarheid en bewijslast d.m.v. onderzoek. De reis van de topsporter in beeld brengen, als 'het leven van', kan helpen voor de doelgroep om zich te spiegelen aan de sport of topsporter. Belangrijk is de koppeling tussen prestatie en activatie waardoor er verbinding ontstaat tussen sport participatie en topsport. Een voorbeeld is het oranje gevoel/trots welke ontstaat door het laten ervaren van topsport – zoals op dit moment gebeurt bij grote sport evenementen. Voorwaarde is het bereiken van mensen, hoe worden zij bereikt en hoe is het meetbaar? Wat is de doelgroep die zich aangetrokken voelt door sport dan wel een evenement?

4. Partners en inbreng

⁶ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

Expertise en partijen die je er bij nodig hebt zijn:

Hierbij gaat het om de combinatie van kennis op het gebied van onderzoek over topsport en verschillende maatschappelijke perspectieven (overheid, gemeenten, bedrijven, media, etc). De betrokkenheid van lokale overheid en bedrijven bij generiek onderzoek is een randvoorwaarde.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Onderzoek en innovatie zijn beide noodzakelijk om dit WP op te lossen. Onderzoek is nodig om langdurig bestaande vragen te beantwoorden, misvattingen te weerleggen en hypothesen te onderzoeken (zie boven). Vragen die van belang zijn:

- 'wat is inspiratie' voor de doelgroep(en)?,
- wat is de waarde of inspiratiekracht,
- wat zijn de topsportmechanismen voor activatie?
- wat werkt voor welke doelgroep?
- op welke manier kan je de maatschappelijke waarde vergroten voor verschillende doelgroepen?

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

Dit stuk is niet uitgewerkt.

7. Financieringsmogelijkheden

De inzet van sportinnovator challenges is wellicht kansrijk.

Daarnaast wordt een deel van het programma gefinancierd door VWS middelen in het onderzoeksprogramma "fastlane waarde van topsportevenementen".

Financiering is lastig. Als je weet waar je op wil inzetten kan je het geld mogelijk makkelijker uit markt en overheid halen omdat je kan laten zien waar de maatschappelijke waarde in zit en dat is vooralsnog niet duidelijk.

Thema 3	Topsport die inspireert
Wicked Problem 2	Talenten voor (top)sport worden onvoldoende herkend, ontwikkeld en/of ervaren te veel te barrières in het bereiken van de top. Hierdoor wordt het potentieel voor (top)sport niet benut waardoor de inspirerende waarde hiervan onder druk komt te staan.

Korte omschrijving van het WP

De toegankelijkheid van topsport en talenten in Nederland staat onder druk, hetgeen leidt tot kansongelijkheid voor talentvolle jongeren. Topsport begint met het traceren van het talentvolle kind. Talent alleen is niet meer voldoende om succesvol topsporter te worden. Het traceren van talent geschiedt weinig transparant en eenduidig en veelal over de sportbond/ -verenigingslijn. Voor grote groepen kinderen is de weg naar de sportvereniging een minder vanzelfsprekende waardoor de kans dat zij ontdekt worden gering is. Daarnaast is de weg van talent naar de top steeds intensiever en kostbaarder. Meer uren training, betere kwaliteit training/ coaching, steeds omvangrijker begeleiding (voeding, mentaal, huisvesting, enz), exclusievere sportuitrusting en trainingsfaciliteiten. Dit is voor steeds minder gezinnen en sportverenigingen op te brengen.

Er kan geconstateerd worden dat een te groot aandeel van jong topsporttalent de top niet haalt omwille van perfect controleerbare problemen zoals kwetsuren, vroegtijdige de-selectie of slecht opgebouwde programma's.

In feite is het probleem tweeledig: Talentontwikkeling is enerzijds niet toegankelijk voor iedereen en wordt nu niet optimaal benut. Voor maatschappelijke waarde van de topsport is het belangrijk dat iedereen kan meedoen en kansen krijgt, en anderzijds tegelijkertijd dat talenten op een verantwoorde manier begeleid worden en de mogelijkheid hebben hun eigen hoogste niveau te behalen. Focus moet naar vergroten van instroom, en verkleinen van de uitval van talentvolle sporters.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport⁷ en samenleving

- Als we hiervoor geen oog hebben en geen maatregelen treffen wordt topsport in toenemende mate elitair en groeit ze weg van de inspirerende waarde die we uitdragen. Ieder kind, waar ook geboren kan uitgroeien tot topsporter. Kinderen die opgroeien in een relatief minder goede sociale omgeving hebben mogelijk minder kansen om ontdekt te worden en zich te ontwikkelen in topsport. Dat is een vorm van kansongelijkheid. Ook zullen vele verenigingen door een gebrek aan professioneel kader geen rol kunnen spelen in de begeleiding van talenten richting de top.
- De focus zou daarom moeten liggen op het scheppen van de randvoorwaarden voor kansgelijkheid voor elk talentvol kind: hoe zorgen we ervoor dat ieder kind gelijke kansen krijgt om ontdekt en onderkend te worden? Hoe zorgen we ervoor dat talenten ongeacht afkomst optimaal ondersteund worden bij de doorontwikkeling richting topsporter. Dat is in het belang van de sport (verenigingen en bonden), steden (rolmodellen), vitaliteit (kosten gezondheidszorg), gezondheid en kansen voor iedereen. Dat draagt uiteindelijk ook weer bij tot een verhoogde participatie.
- Optimalisatie van talentherkenning en -ontwikkeling leidt tenslotte tot een grotere talentpool met bewegingsvaardige jongeren die door kunnen groeien tot topsporters. Daarom verdienen talentidentificatie en talentontwikkeling bijzondere aandacht evenals het synchroniseren van de bestaande meetinstrumenten om talent vroeg te herkennen. Een goede beweging is ongeacht de testmethodiek een goede beweging en verdient daarom ook de nodige aandacht om longitudinaal opgevolgd te worden via programma's die aansluiten bij specifieke sportprofielen en rekening houden met groei en ontwikkeling.

2. Systembenadering

Kansgelijkheid wordt beïnvloed door scholen, ouders, wijken, sportverenigingen en gemeenten. Niet alle kinderen sporten in georganiseerd verband onder begeleiding van een trainer of hebben les van een vakdocent op school. Onderwijs speelt daarmee een rol in het voorkomen van de kansongelijkheid. Ook op wijkniveau is de verwachting dat kinderen in een goede sociale omgeving meer kansen hebben om ontdekt te worden en zich te ontwikkelen in topsport. Daarnaast worden kinderen die sporten in ongeorganiseerd verband (zoals urban sports) ook minder snel ontdekt omdat daar geen sprake is van het klassieke toeleidingsmodel. De verenigingen en sportaanbieders hebben daarmee ook een verantwoordelijkheid.

⁷ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

Longitudoonaal opvolgen van ontwikkeling in verschillende domeinen, fysiek, motorisch, mentaal, cognitief, e.a. vereist een samenwerking tussen sportprofessionals uit verschillende sectoren. Hierbij zijn de vakleerkrachten het eerste aanspreekpunt om de betere bewegers te detecteren. Vervolgens kunnen buurtsportcoaches hun rol vervullen door kinderen te begeleiden in hun sportkeuze. Daarna kunnen trainers/coaches in de verenigingen via een brede motorische ontwikkeling richting specialisatie evolueren om tegemoet te komen aan de verwachtingen (medailles) van de sportbonden.

3. Waarde voor de doelgroep

Potentieel alle kinderen, maar in het bijzonder kinderen uit lage SES, zijn gebaat bij een oplossing van dit vraagstuk. Het zorgt voor meer kansgelijkheid onder jonge mensen, voor een grotere kans op sportdeelname, gezondheid en vitaliteit.

Er is nood aan een ecosysteem waarbij levenslang bewegen, sport en presteren gepromoot worden. Alle kinderen moeten de kans krijgen om in een veilige omgeving plezier en prestaties te koppelen zodat sommigen onder hen kunnen doorstromen tot de top. Hierbij ligt de nadruk anders voor de verschillende actoren: opvoeden in scholen; begeleiden in gemeenten; trainen in verenigingen en presteren in sportbonden. Bovendien hebben de sportprofessionals baat bij een gecoördineerd systeem waar data van verschillende metingen omgezet worden naar bruikbare informatie over de historie van de sportbeoefenaar zodat programma's kunnen uitgetekend worden om prestaties te optimaliseren.

Kortom, de belanghebbenden zijn de talenten zelf, de breedtesport (trainers, verenigingen), de topsport (talentcoaches, prestaties en daardoor maatschappij). De talenten/sporters kunnen doorontwikkelen en met plezier blijven sporten en presteren.

4. Partners en inbreng

Expertise en partijen die je erbij nodig hebt zijn:

Expertise die benodigd is heeft betrekking op kennis van de sportsector, het onderwijs en de groep jongeren uit lage SES-gebieden en betreft:

- toeleidingsmodel in de sport,
- expertise over rol van professionaliteit kader verenigingen en doorstroming,
- kennis van de groep kinderen uit lage SES (hoe bereik je hen, wat motiveert hen mee te doen en wat is daarvoor nodig),
- rolmodellen uit de doelgroep

De oplossing vraagt om een ketenbenadering en praktijkgericht onderzoek waarbij big data verzameld en geanalyseerd wordt en uitmondt in smart data voor de topsporter. Hierbij faciliteert de overheid in de samenwerking tussen scholen, gemeenten en sportbonden opdat er een cultuur ontstaat waarbij de opleidingen en taken van vakleerkrachten, buurtsportcoaches, trainers en bestuurders nauwer bij elkaar aansluiten. De samenwerking om in elk individu het beste naar boven te halen inspireert het bedrijfsleven om mee te investeren in gezonde sportbeoefening die uitmondt in topprestaties.

Voor instroom zijn veel partijen belangrijk, waarbij samenwerking beter kan:

Vakleerkrachten op school, buurtsportcoaches, trainers/verenigingen, talentcoaches

Voor het voorkomen van uitstroom is onderzoek nodig en expertise onder talentcoaches. Waarom vallen talenten uit? Deze kennis helpt bij hoger rendement instroom.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

De vragen die beantwoord dienen te worden lenen zich voor onderzoek en innovatie, maar hebben veelal wel een beleidsmatige component:

- In welke mate is er sprake van kansgelijkheid voor potentiële talentvolle topsporters
- en wat is er voor nodig om dat zo veel mogelijk weg te nemen?
- Sluiten we mensen uit met ons huidige klassieke systeem van toeleiding?
- Hoe zit dat bijvoorbeeld voor ongeorganiseerde sporten als urban sports?
- Als door kansgelijkheid de toegang tot georganiseerde sport een probleem is, gaat dan een (lokale) held die toegangsdrmpel verlagen?
- Hoe kunnen gemeenten/regio's de kans krijgen iets met topsport te doen?
- Hoe houden we de toegankelijkheid van topsport maximaal? Hoe organiseren we dat met elkaar?
- Wat zijn drijfveren voor gemeenten om te investeren in talentontwikkeling en topsport?

- Als we vinden dat topsport inspireert, wat is de meest effectieve en efficiënte manier om Nederlandse talenten in de topsport te krijgen en goed te begeleiden om hen naar het wereldpodium te brengen?
- Welke maatschappelijke factoren zijn daarin van invloed om hen een start te laten maken aan een rijke internationale topsport carrière? Klopt ons huidige systeem van talentontwikkeling en topsport daarbij?

Praktijkgericht onderzoek en innovatie zijn substantieel nodig om de inefficiëntie van talentselectie beter te begrijpen. 9,2% van de bevroegde HBO-professionals wil een antwoord op de vraag wat talent is en hoe we het kunnen ontdekken bij sporters. Hierbij bieden de overeenkomsten en verschillen tussen sportprofielen een houvast voor het vroegtijdig herkennen en ontwikkelen van onze toekomstige topsporters. Daarom moet de nadruk liggen op een breed motorische en gezonde ontwikkeling die een ruime sportkeuze toelaat, waarbij later nog een eventuele transfer tot de mogelijkheden behoort.

- Hoe kunnen we proces van talentherkenning en ontwikkeling beter maken om instroom te vergoten? Mogelijkheid zit wellicht in het herkennen van nieuwe families van sporten, niet op basis van uiterlijk (een racket of een bal) maar op basis van mogelijkheid tot goede prestaties en gelijkenissen in de benodigde lichamelijke capaciteit(en) of mindset. Dit geeft een talent de mogelijkheid om breed opgeleid te worden en ook op latere momenten makkelijker te wisselen van sport. Belangrijke vervolgvraag is:
 - Op welke manier kunnen de betrokken partijen (BSC, vereniging, etc) deze kennis gebruiken?
 - Waarom vallen talenten uit en welke talenten zijn dit (ter vermindering van de uitstroom)?
 - Uitval is niet van sport wisselen, maar volledig stoppen. Hoe kan je dit meten en hoe kun je hier op inspelen? Kortom: Profielen opmaken (sporten, sportfamilies, profiel van sportaanbod in de omgeving) en determinanten van uitstroom/uitval bepalen.

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

Talentontwikkeling is een sleutelproject binnen het sportakkoord. Hierbij is zeker aandacht voor samenwerking op hoger niveau, optimalisatie van in, door en uitstroom.

Uitvoering ligt bij NOC*NSF. Kennis over 'knoppen waaraan gedraaid kan worden' m.b.t. in- en uitstroom ontbreekt nog deels. Mulier Instituut (Lisanne Balk, Paul Hover) is betrokken en verzorgt monitoring van het deelakkoord. De verbinding tussen de partners kan beter. Het project "Sportief Groot Worden" maakt reeds gebruik van tools die met elkaar verbonden kunnen worden tot een monitoringsysteem dat te vergelijken is met een beweegbarometer (dit is de moeilijkste stap, maar niet onmogelijk) die aangeeft wat de toestand is en hoe het beleid daar kan op inspelen. Er is niet uitgewerkt welke perspectieven nog ontbreken.

7. Financieringsmogelijkheden

NOC*NSF en Ministerie van VWS worden genoemd als mogelijke financiers. Verder is dit punt niet uitgewerkt.

Thema 3	Topsport die inspireert
Wicked Problem 3	In de (top)sport worden data om te komen tot optimale sportprestaties onvoldoende gemeten, verzameld en gebruikt

Korte omschrijving van het WP

- In de (aspirant-top)sport worden steeds meer data verzameld, deze worden echter onvoldoende benut om klachtenvrij tot optimale prestaties te komen. De vertaling van gegevens naar bruikbare informatie ontbreekt.
- Meten ≠ weten, voorwaarde hiervoor is dat analyse en duiding nodig zijn om tot direct toepasbare inzichten te komen. Deze duiding ontbreekt veelal. Er is een kloof tussen wetenschap(per) en praktijk (sporter/burger), waardoor toepassing van de data vaak achterwege blijft.
- Integrale op het individu gerichte aanpak in de meten-weten-toepassen-keten ontbreekt.
- De oorzaken hiervan zijn divers en deels systemisch.
- Veel onderzoek is nog monodisciplinair van aard; het opleidingsniveau van coaches is vaak beperkt; en het praktisch toegankelijk maken van wetenschappelijke kennis en inzichten staat nog in de kinderschoenen.
- Omgaan met data vergt veel specifieke expertkennis en investeringen. Dit kan een afzonderlijke sport niet alleen. Bundeling van expertise en inspanning is nodig en passend voor een klein land als Nederland.

De datarevolutie voltrekt zich in deze tijd in een hoog tempo. In de prestatiesport worden zeer veel data verzameld en hier is veel meer mee mogelijk in termen van inzichtverwerving en praktijkondersteuning dan nu gebeurt. Behoeft hiervoor en noodzaak hiervan in sport en maatschappij zijn hoog.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport⁸ en samenleving

- Door dit WP op te lossen zal het prestatieniveau van (top)sporters worden verhoogd en zullen fysieke en mentale klachten worden teruggedrongen (en dus ook de daarmee geassocieerde kosten).
- Er zullen in de context van de topsport inzichten, toepassingen en innovaties gegenereerd worden, die benut kunnen worden om sporters in de breedte slimmer en beter te laten bewegen.
- Deze inzichten, toepassingen en innovaties zullen bij het grote publiek tot de verbeelding spreken en leiden tot boeiende media-uitingen: topsport die inspireert!

2. Systeembenadering

- Een systeembenadering is vereist: juiste variabelen meten, deze in samenhang analyseren, multidisciplinaire expertise integreren in en met de praktijk. Daar is veel behoefte aan in de sport
- Vragen en behoeften uit de topsportpraktijk zijn leidend, maar moeten wel scherp en helder zijn
- Dataverzameling moet zijn afgestemd op deze scherp en helder geformuleerde vragen en behoeften
- Dit kan en zal nieuwe metingen en testen vergen, met nieuwe sensoren. Dat kan alleen als praktijkprofessionals, sporters en wetenschap met elkaar samenwerken.
- Linked data systems (Smartabase/AMS en medische tests) zijn vereist, hetgeen betrokkenheid van verschillende actoren betreft
- Multi-, inter- en transdisciplinaire werkwijze is vereist
- Educatietrajecten zijn nodig om onderzoekers en praktijkprofessionals nader tot elkaar te brengen.

3. Waarde voor de doelgroep

Welke groep mensen wil je helpen?

Individuele atleten, teams, Technisch Directeuren, trainers, coaches, atleten, sport(para)medische staf, High Performance Team-leden zijn gebaat bij het oplossen van dit WP.

Wat heb je nodig om de impact te maken?

Een integrale systeembenadering is nodig, voorafgegaan door een duidelijke value proposition en een analyse van de niveaus waarop impact wordt nagestreefd (conform de analyses van Van Eekeren).

Wat heeft de gebruiker (=sporter) er aan?

⁸ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

Voor de individuele atleet als eindgebruiker is het oplossen van dit wicked problem van grote waarde: het zal leiden tot op het individu gespecificeerde trainings- en prestatieoptimalisatie, afgestemd op de doelen, en de fysieke en mentale eigenschappen van de sporter, alsmede diens technische en tactische kwaliteiten.

Wat heeft de praktijkprofessional er aan?

Praktijkprofessionals krijgen empirisch gefundeerde praktisch toepasbare inzichten in processen en interventies (zoals training) die hun werk en de effectiviteit daarvan ten goede komt; atleten worden 'empowered' doordat de aan hen ontleende data worden geduid.

4. Partners en inbreng

Expertise en partijen die je er bij nodig hebt zijn:

- (Aspirant-)topsporters, praktijkprofessionals in de topsport (coaches, team around team)
- Wetenschappers uit verschillende disciplines (biomechanica, fysiologie, psychologie, biomedische wetenschappen, data science /AI)
- Sensor-, IT- en AR-bedrijven
- Lokale, regionale en nationale overheden met een topsportambitie
- De oplossing vraagt om expertise vanuit de quadruple helix: wetenschap, overheid, gebruikers en bedrijfsleven?

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Onderzoek en innovatie zijn beide noodzakelijk om dit WP op te lossen:

Kernvraag: hoe kunnen uit data betrouwbare, betekenisvolle en (direct) toepasbare adviezen gedestilleerd worden voor alle stakeholders?

Multi-, inter- en transdisciplinair onderzoek is nodig om uit pluriforme data praktisch bruikbare inzichten te destilleren en deze begrijpelijk en (direct) toepasbaar te maken voor gebruikers.

Innovaties in sensortechnologie, meet- en testprotocollen, linking van databestanden en datarepresentatie op dashboards en procesinnovaties in de interactie tussen praktijkprofessionals en wetenschappers zijn nodig om de keten van meten, via duiding naar toepassing te optimaliseren.

Voor een deel is het WP generiek van aard en kunnen de oplossingen ervan en de daarmee gemoeide innovaties getransfereerd worden naar andere domeinen of daar als model dienst doen.

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

Er zijn op dit gebied al grote stappen gemaakt:

- Onderdeel bestaande roadmaps vanuit WO/HBO
- Consortiumvorming op aanvragen, zoals bijvoorbeeld ORC
- Partnership op roadmap met NOC*NSF/Team Up
- Sportinnovatorcentra en Sport Data Valley aan boord

Op de volgende gebieden zijn er nog stappen nodig:

- Bedrijven en (lokale) overheid laten aanhaken
- Educatietrajecten MBO/HBO/WO inrichten op data en sport

7. Financieringsmogelijkheden

Van de volgende financieringsmogelijkheden kan gebruik worden gemaakt: Professionele sportorganisaties/bonden, financiers van onderzoek en innovatie/topsectoren, bedrijven, inclusief media concerns, technologie, sponsors, (lokale) overheden, loterijen en burgers.

Thema 3	Topsport die inspireert
Wicked Problem 4	Het aantal sportblessures neemt toe

Korte omschrijving van het WP

Het is overduidelijk dat er negatieve gevolgen zijn van deelname aan (top)sport. In termen van letsels, mentale klachten, misbruik, etc. Het loopt vast in het correct verbinden van (deel) oplossingen binnen de gehele sportcontext, het weghalen van tegenwerkende krachten en het monitoren van de effecten op korte en lange termijn. Er zijn veel partners, maar niet ieder is bekend met zijn/haar belang en mogelijke rol. Verbindingen tussen deeloplossingen zijn nodig.

1. Maatschappelijke betekenis en urgentie voor sport⁹ en samenleving

De negatieve gevolgen van deelname aan (top)sport hebben in termen van letsels, mentale klachten, misbruik, etc. grote gevolgen voor sporters en de gezondheidszorg. In de breedtesport leidt dit tot hoge directe en indirecte maatschappelijke kosten. In de topsport leidt dit tot minder prestaties & verlaging van maatschappelijke waarde. We weten al veel over dit onderwerp. Waar het met name vastloopt is in het correct verbinden van (deel) oplossingen binnen de gehele sportcontext, het weghalen van tegenwerkende krachten en het monitoren van de effecten op korte en lange termijn.

2. Systeembenadering

Dit is een zeer breed en complex probleem met meerdere stakeholders uit wetenschap, gebruikersgroep van sporters, professionals in de sport zoals trainers en coaches, professionals in de gezondheidszorg zoals medici en paramedici, bedrijven. Een aantal stakeholders is zowel deel van het probleem als van de oplossing.

3. Waarde voor de doelgroep

- Gezondheidsbescherming van individu en maatschappij
- Maatschappelijke waarde
- Beschermen topprestaties
- Nederland als benchmark wereldwijd

4. Partners en inbreng

Expertise en partijen die je erbij nodig hebt zijn:

Dit is een breed probleem met meerdere stakeholders uit alle lagen van de quadruple helix. Zij hebben allen een belang bij het oplossen van het vraagstuk.

5. Onderzoek en innovatie als oplossing

Randvoorwaarde is het zichtbaar maken van het probleem als een wicked probleem voor alle stakeholders en daardoor het creëren van besef bij - en de rol van alle stakeholders.

Het gaat erom te zoeken naar benaderende oplossingen voor dit probleem i.p.v. het streven naar de ultieme oplossing. Tot nu toe bevat kennis veel lineaire oplossingen en is er de noodzaak voor (door) ontwikkeling naar een systeemaanpak, complexe aanpakken en het combineren van kennis en evidentie. Kernvraag is: hoe garanderen we gezond en veilig sporten, fysieke, mentale en

psychische

gezondheid op korte en lange termijn.

6. Intenties: Een soepele communityvorming is mogelijk

Er is een aantal grote projecten met consortia dat momenteel loopt. Er is al sprake van een community en deze is ook deels goed verbonden (CAS, Sportinnovator). Een nieuwe stakeholder analyse is noodzakelijk omdat het vraagstuk complexer is dan de huidige consortia (community) kunnen omvatten. Sport verbindt! Dus er is zeker mogelijkheid om binnen de quadruple helix verbindingen te leggen en de kracht van elke laag optimaal te benutten.

Vereiste = begrip van de belangen van stakeholders en het framen van het probleem binnen die belangen.

7. Financieringsmogelijkheden

Het is belangrijk dat financiering niet alleen komt uit onderzoeksmiddelen. Er zijn bedrijven die

⁹ Daar waar 'sport' wordt genoemd, gaat het om sport én bewegen ofwel de sport- en beweegsportsector

willen investeren als het vraagstuk goed wordt geduid. Gedacht kan worden in de hoek van productontwikkeling (innovatie), veilige sportaccommodaties, onderwijs en opleiding.